

ÚJ

www.ujkonyvpiac.hu

298 Ft / 1 Eur ■ XXVI. évfolyam, 2016. II. szám

könyvpiac

Az olvasók és a könyvszakma lapja

Acsai Roland | Bencsik Orsolya | Béres Tamás | Dragomán György |
Falussy Móric | Garaczi Zoltán | Gáspár-Singer Anna | Kalapos Éva Veronika |
Krusovszky Dénes | Magyar-Nagy Mariann | Majoros Nóra | Mán-Várhegyi Réka |
Molnár T. Eszter | Nagy Ildikó Noémi | Potozky László |
Sulyok Rozi | Véssey Miklós

MÓRA
www.mora.hu

BARÁTSÁG MINDEN IDŐBEN!

LENGYELORSZÁGI
MAGYAR KULTURÁLIS ÉVAD
2016/17

A Tátrától a Balti-tengerig, számos lengyelországi helyszínen több száz programmal várja az érdeklődőket a Lengyelországi Magyar Kulturális Évad.

2016. május 19. – 2017. december 31.

www.magyaevad.hu

A LOVAGKIRÁLYOK
ÉS UDVARI LOVAGOK
VÉRBEN FÜRDŐ ARANYKORA
A TÖRTÉNET FOLYTATÓDIK!

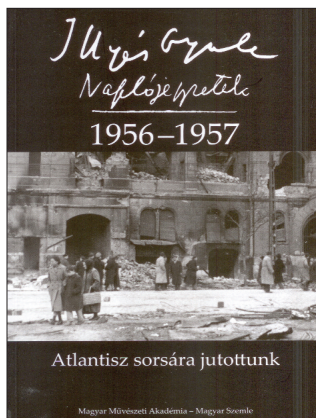
 WWW.ATHENAEUM.HU

A tartalomról

- 4 **Keresztury Tibor igazgatót Lafferton Kálmán kérdezi**
87. Ünnepi Könyvhét

- 6 **N. Pál József könyvajánlója**
Atlantisz felbukkant
Ez az a pont, ahol e könyv az Illyéssel kapcsolatos szerepre szórt vádakat is felülírhatja talán. A gyávaság, az állandó igazodási ösztön vádjairól van szó persze, ami makacsul él az értelmiségi köztudatban nemzedék óta már.

ÚJ KÖNYVPIAC

Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

Felelős kiadó: Lafferton Kálmán

Kiadja: Lafferton és Társa Kft.

Szerkesztőség:

1043 Budapest, Bocskai u. 26.
Tel.: 210-9933, 210-9934, Fax: 210-9935
E-mail: ujkonyvpiac@ujkonyvpiac.hu
Honlap: www.ujkonyvpiac.hu

HU ISSN 1215-5551

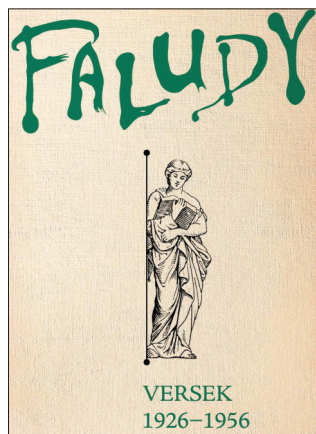
- 8 **Születésnap beszélgetés Csukás Istvánnal**

Kell találni egy jó figurát

De hát olvasni, többek között azért kell, hogy a magyar szavakat tanuljuk meg, a régi magyar szavakat is tanuljuk meg. És ezt nem lehet máskor, mint gyerekkorban, és nem lehet másképpen, mint olvasással.

- 12 **Ayhan Gökhan könyvajánlója**
Faludy György történelemkönyve
Jobb, mint bármelyik füveskönyv vagy életmódbeli tanácsokat osztogató női magazin. Olvassunk Faludyt, mert megérdemli. Mert megérdemeljük, hogy olvashassuk.

- 14 **Sultz Sándor interjúja**
Jelentem Jelen

Nyilván – mint minden jó irodalmi alkotás – ezek az írások alapvetően a szeretetről és a halálról szólnak. Nekem az volt különösen érdekes, hogy a hétköznapi tragédiák és elfojtások milyen sokféleképpen jelennek meg.

- 17 **Reményi József Tamás könyvajánlója**

A határtalan

Márai persze a sorsával, a magatartásával is Végel megkerülhetetlen példája, a diktatúrákból és a csökött középosztályból, a nacionalizmusból és a fogyasztói Európából, többféle satuból az irodalomba emigráló szellemként.

87. Ünnepi Könyvhét – 2016. június 9–13.

FOTÓ: SZILÁGYI LENKE

87. Ünnepi Könyvhét

Keresztury Tibort, a könyvhét igazgatóját
Lafferton Kálmán kérdezi

Idén már a 87. Ünnepi Könyvhétre és a 15. Gyermekkönyvnapokra készülődnek a könyvkiadók, hol lesznek könyvheti rendezvények országhatáron innen és túl?

A hagyományainknak megfelelően még áprilisban levelet írtunk a nagyobb városok polgármestereinek, melyben kértük őket, tegyék lehetővé, hogy településük főtere, sétálóutcája 2016. június 9. és 13. között a több évtizedes tradíció szerint az idén is könyvheti rendezvények helyszíne legyen. A visszajelzések azt mutatják, hogy ez a felkérő levelünk a legtöbb esetben már merő formalitás: a vidéki városok éves kulturális programnapójában e nélkül is kitüntetett, állandó, tervezett eseményként szerepel az Ünnepi Könyvhét. A Budapest-centrikus kulturális életünk fényében nem lehet eléggé hangsúlyozni annak jelentőségét, hogy az Ünnepi Könyvhét az egész országot, mi több a teljes magyar nyelvterületet érinti Nyíregyházától Sopronig, Péctől Kaposvárig, Kolozsvártól Szabadkáig, Miskolctól Szegedig, hisz nincs még egy olyan

A budapesti programokkal egyidőben mintegy 80 településen zajlanak könyvheti rendezvények Nyíregyházától Sopronig, Péctől Kaposvárig, Kolozsvártól Szabadkáig, Miskolctól Szegedig. Az Ünnepi Könyvhét hagyományos központi helyszínén a Vörösmarty téren, június 9–13. között 146 pavilonban 200 kiadó kínálja újdonságait. Ünnepi beszédet mond és a könyvhétet megnyitja Esterházy Péter Kossuth-díjas író.

kulturális rendezvény, melynek eseményei a budapesti programokkal egy időben mintegy 80 településen zajlanak. A magyar könyvkultúra, a kortárs magyar irodalom, s az olvasók, a könyvbarátok igazi, irányzatokon, politikán, piaci érdekelletéken felülemelkedő ünnepe ez, melynek öt napja során minden arról szól, hogy lehet könyvek nélkül élni, de nem biztos, hogy érdemes, mert szegényebb lenne nélkülük az életünk.

Tavasszal felröppent a hír, hogy nem a Vörösmarty tér ad otthont a központi rendezvénynek Budapesten, megoldódott a probléma, megnyugodtak a kedélyek?

Izgalmas napok voltak. A főváros illetékes bizottsága különösebb

indoklás és magyarázat nélkül nem adott a vonatkozó időszakra területhasználati engedélyt. Meg kellett értessük velük, hogy a Vörösmarty tér nem egy a lehetséges helyszínek közül, hanem az Ünnepi Könyvhét évtizedek óta emblematikus helyszíne, amelynek nincs alternatívája. Ez ugyanis nem egy sörfesztivál, amihez bárhol letehető hordók, sörcsapok és padok kellene, hanem az olvasóközönség tízezrei által megszokott szimbolikus helyszín, aminek számos infrastrukturális kritériumnak is meg kell felelnie a menekülő útvonalak biztosításától a pavilonok éjjeli őrzéséig. Nem beszélve arról, hogy nem tudnék megnevezni Budapesten még egy olyan központi fekvésű, tömegközlekedéssel jól

megközelíthető teret, ahol közel 150 könyvárusító pavilon elhelyezhető. A feszült napok tárgyalásai nyomán végül Tarlós István ígéretet tett arra, hogy amíg ő Budapest főpolgármestere, a Vörösmarty tér marad a könyvhét központi helyszíne.

Mikor és ki fogja megnyitni a könyvhetet Pesten és vidéken?

Budapesten június 9-én, csütörtökön 16 órakor nagy örömmre Esterházy Péter, aki köztudomású betegsége ellenére fogadta el felkérésünket – e helyről is köszönöm neki. Tavaly Győr volt, jövőre Debrecen lesz, az idén pedig Gyula városa az országos vidéki megnyitó helyszíne, ahol Szabó Tibor Benjámint, az Athenaeum Könyvkiadó gyulai származású főszerkesztője mond ünnepi beszédet, a MKKE-t pedig Katona Ildikó elnökségi tag képviseli.

Hány kiadó mutatja be újdonságait, s hány író készül dedikálni könyveit a Vörösmarty téren?

A közel 150 könyvárusító pavilon valójában ennél több résztvevő kiadót takar, hiszen jó páran „társbérletben” mutatják be újdonságaikat, vagyis közösen bérelnek standot. Ennek egyrészt – a kiadók felől –

anyagi okai vannak, a szervezők részéről pedig technikaiak: egyszerűen nincs hely a rendezvény biztonságos lebonyolítása szempontjából több pavilont felállítani. A dedikáló írók száma pedig a négy nap alatt bőven meghaladja majd a pavilonokét.

Milyen rendezvényekre számíthatnak az idelátogatók?

A hagyományos könyvbemutatók, szakmai beszélgetések, felolvasással egybekötött premierek, kisebb koncertek és dedikálások mellett az idén is számos kreatív, interaktív programmal várják a családosan kilátogatókat a gyerekkiadók. A programok regisztrálása most zajlik, de annyit már most bátran kijelenthetek, hogy érdemes lesz minden korosztálynak a Vörösmarty tere kilátogatnia. A könyvesek hagyományos éjszakáján pedig szombaton este DjArab szolgáltatja a hetvenes-nyolcvanas-kilencvenes évek zenéiből összeállított talpalávalót.

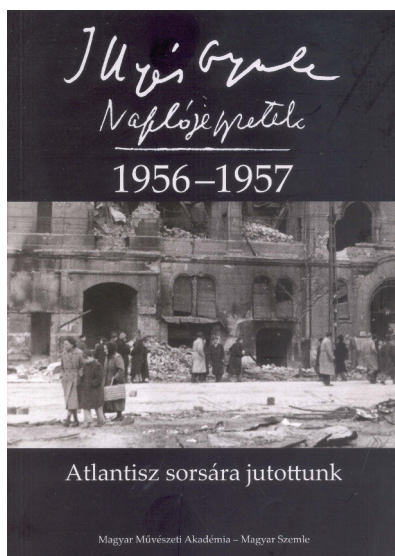
Úgy tudom, kisebb rendezésbeli változásokra is sor kerül a központi rendezvényen, mondanál néhányat ezek közül?

Az idei évben a Magyar Könyvkiadók

és Könyvterjesztők Egyesülése forráshiányból adódóan, takarékosági okokból nem vásárol külső programot és a korábbi évektől eltérően két színpad helyett egyet állít, a Vörösmarty szobor mellett. Ennek programját a felnőtt- és gyermekkiadók maguk állítják össze, a MKKE a beérkező kiadói jelentkezések, programjavaslatok nyomán csak koordinálja az időpontokat. A korábbi – általában mérsékelt érdeklődés mellett üzemelő – nagyszínpad helyén árnyékos olvasószigetet állítunk fel: egy négy oldalról nyitott sátrat, ahol az olvasó megpihenhet a vásárlás szünetében, belelapozhat a katalógusba, a frissen megvett könyvbe, vagy „privátban” beszélgethet kedvenc szerzőjével akár. Ettől az olvasók kényelmét szolgáló változtatástól azt reméljük, hogy kevésbé lesz zsúfolt a tér a volt nagyszínpad előtti – gyakran üres – széksorok miatt, s a színpadi programok intimebb helyszínére azok mennek oda, akiket az adott program tényleg érdekel.

Milyen látogatottságra számíthat az idén?

Ha az időjárás is úgy akarja és a foci EB sem szól közbe – a magyarok szerencsére csak a könyvhét zárónapja után játszanak –, alighanem több tízezer fognak az idén kilátogatni, minden nap megtöltve a Vörösmarty teret: a kiadók roppant gazdag könyvheti kínálatának ismeretében ez nagy biztonsággal kijelenthető. Az áprilisi Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál hetvenezres látogatottsága is bebizonyította, hogy a rendkívül igényes, jó minőségérzékű magyar olvasóközönségre minden körülmények között lehet számítani.

Atlantisz sorsára jutottunk

Illyés Gyula: Naplójegyzetek 1956–1957

Szerkesztette: Illyés Mária

Jegyzetek: Horváth István

Magyar Művészeti Akadémia

– Magyar Szemle, 2016, 261 oldal, 4600 Ft

Mert például Aczél György, az Illyéssel fölöttébb ambivalens viszonyban lévő kulturális hatalmasság is élt akkor még, élete utolsó két esztendejében – 1989 és 1991 közt – meg már „döglött oroszlának” számított, akibe bererügni nem elegáns dolog, s ezt az „íratlan szabályt” a könyvek gondozója – Illyés Gyuláné – tapintatosan be is tartotta esetleg. Ez utóbbi „gyanút” konkrétan hallottam, innen is, onnan is, volt-e alapja, nem tudom, ám abban biztos vagyok, hogy a második kötet – az 1946–1960 közti feljegyzéseket közölte – olvastán meggyőződésemé lett: innen, az 1956 októberéről, novemberéről beszélő, illetve nem beszélő résznél hiányoznia kell „valaminek”. Október 24-ét, a Miskolcon töltött napokat idézte pár sor („El vagyunk vágva Pesttől”), aztán 1957 májusáig semmi. Nem csodálkoztam persze – 1987-et írtunk, a forradalom nyílt emlegetése tilos volt akkor –, s a magyarázat kézenfekvőnek tetszelt. Ha írt is feljegyzéseket ebben az időben a költő – nehéz volt elképzelni, hogy a minden idegszálával a ma-

Atlantisz felbukkant

N. Pál József könyvajánlója

Emlékszem, amikor Illyés Gyula – végül nyolckötetnyi – Naplójegyzetek-sorozatának első darabjai a nyolcvanas évek második felében megjelentek, többen gyanakodni kezdtek: vajha teljesnek tekinthető-e az egész, avagy több „kényesebb” részlet, ismert személyekre utaló fordulat, esetleg a szerkesztői szándék áldozatául eshetett.

gyar történelemhez kötődő lélek épp ekkor ne írt volna! –, később, a megtorlás idején megsemmisíthette, hisz a számonkérés, a házkutatás esélye az ő feje felett is ott lebegett. Vagy úgy elrejtette – mint az Egy mondat...kézirátát 1950 táján még –, hogy már a felesége sem tudja, hol lehet.

Most – az Illyés Mária jegyezte előszó szerint 2014 áprilisában – előkerült. Muszáj hinni, hogy így igaz, hisz ha korábban megvan, 1989 óta bármikor közölheték volna, s a jó kétesztendei munka is kellett ahhoz, hogy ilyen, a forradalom históriáját – nemkülönben az illyési személyiség és alkotásmód természetrajzát – is gazdagító köteté legyen az egész. 1956. október 23. és 1957. január 31. közt születtek e feljegyzések (egy-két nap kimaradt), amihez oly alapos –

néhány elírást találtam – magyarázó, értelmező jegyzetanyag, meg huzsonhat, eddig részben közöletlen dokumentum-értékű „függelék” (mindez Horváth István munkája), továbbá számos fotó társul, hogy e jó három hónap teljes és egyedi krónikájaként is olvasható a könyv.

Illyés nem hagyományos – amolyan Fodor András-féle – naplót írt általában, nem a vele és környezetében történt eseményeket jegyezte le napra nap, ám az október 23. és november 4. közötti időben ezt tette mégis. Hogy történelmi napokat él, tudta menten, a szellem aktív embekeként mindenütt jelen volt, ahol jelen lehetett, idő az írásra alig maradhatott. Nem is lejegyzések ezek, emlékeztetők inkább, többször egy-két szavas mondatok csupán

(„Tovább a Baross utcáig. Lövések. Futás. Laci el. Vissza a Nemzetibe. Beszéd.”), amik nemcsak a pillanat zaklatott dramaturgiájáról, de a „krónikás” felgyúlt reményeiről, egyben az illyési alkatról is tanúskodnak. Aki e szavakat írta, a későbbi „kidolgozás” hitében élt, ez akár filológiaiul is tetten érhető. „Idézni végig, mert én nem ismerem” – írja a rádió stílustörő slágerén méltatlankodva például október 27-én, ne legyen hát kétségünk: a „fogyhatatlan jóhiszeműségtől” megérintetten élt a költő akkor, s veszélyérzetét megőrizve is a csoda tartósságában reménykedett.

„Tiszta-egű október végi napokról”, másutt, már november 11-én, a forradalom „páratlan erkölcsi erejéről”, az önfeláldozás csodájáról ír, s a robbanás előkészítetlenségét, ösztönösségét, „fókusz nélkülségét” is többször hozza szóba. A Németh László emlegette „vezér nélküli forradalom” gondolatára hajznak e sorok, amik a forradalom ideológiai-politológiai okoskodásokon túli mélyrétegét a leghívebben fejezték ki talán, s a lélek ama összetett állapotáról is vallanak, ami a remény és a veszélytudat szorításáról beszél nekünk, s ami a nemzeti gondolat mindkét – így vagy úgy – Adyt követő huszadik századi óriásának sajátja volt. Figyeljünk a részletekre. Bár a jelenetet a napló nem említi, tudott, hogy az írószövetség november 2-i gyűlésén a vádak, s az „ingyen stand” körüli tolokodás közepette (a Vas megyei parasztek háromszáz baromfit küldtek az íróknak) Illyés ilyenformán szólott: „holnap talán egy temető az ország, s mi úgy viselkedünk, mint a nagyidai cigányok”! Az empátia, a felelősség szavai voltak ezek, a

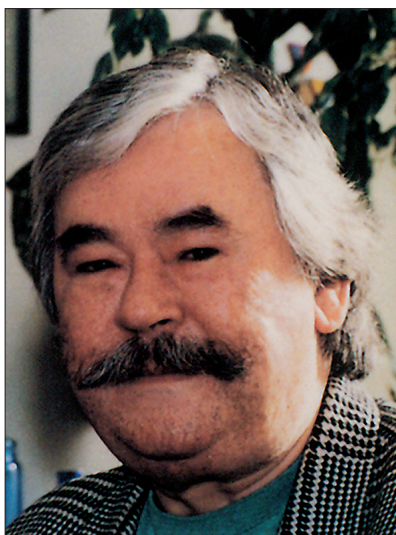

remény és az aggodalom célkeresztjében, miként az a november 3-án kelt, a világ íróihoz címzett kiáltvány is („a ti ügyetekben is szólok, a tigris karmába esett énekesmadár tán utolsó sikolyával”), amit Tildy Zoltán – diplomáciai megfontolásból – nem engedett a rádió nyilvánossága elé.

Tudjuk, másnap hajnalban ágyúdörgésre ébredt Budapest, a függetlenségről szőtt álomnak vége lett, s depresszió hullt azokra is, akik nem hitték – mert még hetekig nem hitték –, hogy minden, amiért felkelt itt a nép, elveszett. E rész már nem „emlékeztető”, hanem a döbbenet rögzítése inkább, krónika ugyan, de számvetés is, a mentés esélyéért való kiállás mozzanatainak tanúsítványa, s a „bevégeztetett” tapasztalatának tudomásulvételi folyamata egyben. Számbavehetetlen, mi mindennek volt cselekvő részese Illyés Gyula ekkor. Írószövetség, Petőfi Párt, kibontakozási tervezetek, az új rend embereivel, a szovjet városparancsnokkal való tárgyalás, cikk-tervezetek (a *Visszautasított könnyek* címűt olvasni ma is torokszorítóan tanulságos), no meg a Tamási Áron fogalmazta *Gond és hitvallás* születése, ami mindmind a forradalom „második részének” – utóvédharcának? – a históriájához tartozik. S a remény vesztének a krónikája is ez. „Fáradt

vagyok a további hiszékenységre. Kifogyhatatlannak érzett hiszékenységem [...] kimerülőben” – írja, „városszerte dermedt levertség”, így Nagy Imrécék elhurcolása hírének vételekor, „soha ennyi szorongást, félelmet” mondja eztán, miközben a forradalmat vádló zsigeri félelmekkel szemben is kiáll minduntalan.

Ez az a pont, ahol e könyv az Illyéssel kapcsolatos szerepre szórt vádak is felülírhatja talán. A gyávaság, az állandó igazodási ösztön vádjairól van szó persze, ami makacsul él az értelmiségi köztudatban nemzedék óta már. Mert olyan szellem reflexióit, meditatív sorait olvashatjuk itt, aki a történelem szorításában is mindent megtett, ami megtehető volt, s aki ama felfénylő pillanat ígézetét őrizte eztán is tovább, ha a konszolidált kádári időben nem volt ez nyilvánvaló mindenkinek, akkor is. Reményeit, „ahogy lehet” magatartását a forradalom népi és nemzeti tapasztalata tartotta épen, amikor a „szélárnyék” lehetőségeiről beszélt későbbben, vagy amikor Aczél, Kádárt fogadta a lakásán, akkor is. Azért, hogy ama „csodát” amelyben ő bízott, időközben elfeledtük, s hogy 1989-hez nem Szent István, de nem is Kossuth Lajos, hanem Kádár János népe érkezett, nem Illyés Gyula volt a felelős!

Kell találni egy jó figurát

Születésnap-i beszélgetés Csukás Istvánnal
A költőt, író-t Lovász Andrea kérdezi

A születésnap-i jókívánásokhoz a Könyvmolyképző Kiadó három újonnan megjelenő kötet-tel is hozzájárul: egy Mirr-Murr történet-tel, egy meseválogatással és egy felnőtt verseket tartalmazó kötet-tel. Van bármiféle cezúra a felnőtteknek és a gyerekeknek író Csukás Istvánok között?

A kiadó a szerelmes verseket, az *Évszakom a szerelem* könyvet szánta születésnap-i ajándéknak. Azért jó ez, mert eddig is párhuzamosan igyekezett megjelentetni a gyerekeknek szóló könyveimet és a felnőtteknek szóló verseimet, prózáimat. Örülök neki, mert világos számomra is, hogy sokkal jobban ismernek a mesék miatt. Ennek egyszerű a magyarázata: amíg egy verseskönyv két-három ezer példányban jelenik meg, egy mesékönyv, főleg akkor, ha televíziós feldolgozás is készül belőle, milliós példányszámot ér el. Ugyanakkor nincs bennem két ember, aki irigykedik egymásra. Ugyanazt az idegpályát koptatom, és ugyanazzal a tehetséggel igyekszem mind a kettőt csinálni, úgyhogy ezért öröm, hogy a

kiadóm egy-egy felnőtt könyvet mindig mellétesz az Ünnepi Könyvhétre megjelenő könyvekhez.

Szinte hihetetlen, de Mirr-Murr több mint negyven éves. Hogy érzi magát a mai gyerekek között? Milyen a felnőtt Mirr-Murr, felnőtt-e egyáltalán?

A Foky Ottó rendezte Mirr-Murr bábfilmsorozat volt az első ilyen a magyar televízióban, ötvenkét rész készült belőle. Tehát a kandúr rögtön óriási hírveréssel érkezett az olvasóközönséghez. A könyvek és a bábfilmek útját is figyelembe véve azt látom, és talán a gyerekek is megerősítik, hogy Mirr-Murr nem öregszik. Mégpedig azért nem öregszik, mert a mese örök. A mese pedig azért örök, mert a közönsége is örök. Amíg gyerekek vannak, addig mese is lesz, és a gyerekek sem változnak lényegesen, alapállásuk örök. Mert mi a gyerek viszonya a világhoz? Meg akarja ismerni, és meg akarja hódítani, és ebben segít többek között a mese is.

A már ismert szövegváltozatokhoz képest az Oriza-Triznyák mese egy ráadás fejezettel egészül ki. Ez azt

sejteti, hogy lesz még folytatása a kalandoknak. Valóban lesz?

Valóban lesz. Aki ismeri az összes Mirr-Murr történetet, az sejtetheti, és várja is. Úgy tűnik, a sorozatot négy vagy öt kötetesre tervezi a kiadó. Egyszer, évekkel ezelőtt már megjelent egy összegyűjtött változat, ezt most szétbontottuk. A legelső kiadások könyvenként, azaz címenként jelentek meg, ehhez a könyvsorozat-hoz később hozzácsapódott még két történet, a Kelekótya kandúrok, a másik pedig egy nagyon érdekes könyv, a Mirr Murr nyomoz Budapesten. Mivel mindegyikben Mirr-Murr és barátai a főszereplők, úgy gondoltuk, hogy ebből egy szép sorozatot lehet csinálni. Tehát tessék várni!

A gyerekirodalomban is észrevehetőek mindenféle trendek, divátáramlatok. Mennyire érzi fontosnak, hogy kövesse ezeket?

Azt tartom fontosnak, és örömmel állapítom meg, hogy egy kicsit reflektorfénybe került a gyerekirodalom, másrészt még ennél is fontosabb, hogy fiatalok, tehetséges írók kedvet kaptak ahhoz, hogy ezt műveljék. Ez

nagy öröm, mert akkor lesz jó, és akkor lesz igazi a gyerekirodalom, ha azt tehetséges emberek írják. Az, hogy különböző stílusok léteznek, technikai újdonságokkal megtűzdelt szövegek, az érdekesnek érdekes, de a lényegen nem változtat. A lényeg mindig az, hogy jól kell írni. Ehhez most rögtön hozzá kell tennem, hogy úgy kell írni, mint a felnőtteknek, csak egy kicsit jobban. Mégpedig azért, mert a gyerekek érzékenyebb közönség, az irodalom szinte szó szerint épül be a fejükbe, a lelkükbe, az életükbe, főleg a versek. Semmi baj az irányzatokkal, a jó gyerekirodalom elbír bármiféle irányzatot.

Egyáltalán kell-e mindenről beszélni a gyerekeknek?

Nem. Ez egy fontos dolog: a probléma legyen a felnőttek gondja, mint ahogy a megoldás is legyen a felnőtteké. Rengeteg probléma van, de ez semmiképpen sem tartozik a gyerekekre. Ugyanakkor van egy műfaji kérdés, az úgynevezett oktató segédkönyveké, mi úgy hívtuk, ismeretterjesztő könyvek. Ez egy létező vonulat az irodalmi műalkotások mellett. Ezeket ugyan hozzáértő, okos ember írják, de nem ártana, ha kicsit „mesélős” nyelven írnák, az igazi az lenne, ha írók írnák ezeket a szövegeket is. A mesének azonban ennél sokrétűbb célja és feladata van – de ez is belefér.

Miről írna szívesen most mesét?

Egyáltalán lehet-e, kell-e aktuális témákhoz igazítani az írást?

Én úgy írok, hogy kitalálom a történetet, de azt mindig egy-egy jó figura hordozza. Először is kell találni egy jó figurát, egy elátkozott fagyaltost vagy egy macskát vagy ilyesmit. Az aktualizálást meg a modern szót nem nagyon szeretem, mert ezzel sokszor

visszaélnék, ami egy kicsit is gyenge, ahhoz hozzáteszik, hogy modern, és akkor talán erősebb lesz – szó sincs róla. Semmi nincsen, ami gyorsabban elavulna, mint az úgynevezett modern és aktuális. Ugyanakkor nagyon figyelek a gyerekek nyelvére, a gyere-

kek felfogóképességének a frissességére. Nagyon sok mindent tudnak ők a világból, és a nyelvükre is nagyon kell figyelni, mert a gyerekek nyelvalkotó zsenik is. A másik kérdéskör pedig a nyelvhasználaté: sokan panaszkodnak a régi könyvekre, hogy régies a nyelvük, ez pedig nehéz a gyerekeknek. De hát olvasni, többek között azért kell, hogy a magyar szavakat tanuljuk meg, a régi magyar szavakat is tanuljuk meg. És ezt nem lehet máskor, mint gyermekkorban, és nem lehet másképpen, mint olvasással. Tehát szó sincs arról, hogy átírjuk a régi könyveket. Ha egy gyerek nem tanulja meg ezeket a régi szavakat is, akár népmesékből, akár Gárdonyiból, akkor egy 100-150 szó-

val makogó majom lesz belőle.

Egyik versében azt írja, hogy Negyven felé a költő már „rágombolja a télikabátot / a szárnyára, a lapockája fölött”. Hogyan érzi, mennyire komolyodott Csukás István most, nyolcvan felé?

Kosztolányinak van erre egy szép párhuzamos verse: „Itthon vagyok itt e világban / S már nem vagyok otthon az égben.” Ez a gondolat nagyon találó: az ifjonti eget ostromló szárnyalás, hév, mámor nálam is esetleg gyalogol egy kicsit most már, de semmi baj, mert attól még a költészet

költészet marad, a vers meg vers.

Milyen kötetet kívánna magának a 90. születésnapjára?

Ha választani lehet, egy érdekes

könyv lenne, ami regény is, önéletrajz is. Meg is teszek érte mindent, elkezdtem már vázlatokat készítek hoz-

zá: valahogy próbálom megidézni meg felidézni azt a fiatalembert, aki voltam, aki tizennyolc éves korában följött Budapestre, és már útközben, a vonaton, sőt még hamarabb, elhatározta, hogy költő lesz.

RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNY!

A Könyvhéten e kupon ellenében

Csukás István
MINDEN művét

-24% kedvezménnyel kapod!

Ne szalaszd el!

Váltsd be te is ezt a kupont a Könyvmolyképző standján!
Keresd a 15-öst!

New Yorkba zárva

Bruck Andrással beszélget Szepesi Dóra

Emigráció és idegenség, szerelem és kiégés, identitás és arcvésztes a lebilincselő regény témája, amelynek főszereelője maga az író, Bruck András. A mű húsz év után újra megjelenik. Semmit nem veszített aktualitásából, ez érdekes!

Magam is kíváncsi voltam rá, hogy mennyire maradt friss. Az elmúlt egy-két évben fél tucat emberrel beszéltem, akik csak most találkoztak a könyvvel, és azt mondták, ez egy ma is élő, működő könyv, nagy élvezettel olvasták.

Mi lehet a siker titka?

Mindenkit érdekelnek az emberi sorsok, és minél bizarrabb helyzetbe kerül a főhős, minél mélyebbre megy a vele történetek boncolgatásában, annál közelebb kerül az olvasóhoz. A regényben egy magányos, ráadásul magyar ember elkerül New Yorkba, szinte véletlenül; túléli, nem éli túl, boldogul, nem boldogul, mit csinál abban az őrületben? Maga New York is érdekes, mindenkinek van róla valami elképzelése, koncepciója.

Arról is képet kapunk, hogy az a sokféle nemzetiségű ember, aki ott összejön, vajon mit tud kezdeni a szabadsággal?

Először is a nagy szabadságban megpróbál túlélni, papírokat szerezni, amik a jelenlétét stabilá teszik. Viszont az amerikai típusú szabadság része, hogy akkor sincs semmi, ha nincs papírod. A szabadsággal mit kezd kint egy magyar? Annyira más dimenzió, olyan más méret! New Yorkban idegennek lenni katartikus érzés. Egyrészt, mert a világ minden tájáról vannak ott, és mindenki egyformán kezdte. Van egy közös sors, de van saját sors is, amit az egyén hol félelmetesnek, hol kilátástalannak él át, hol a legkisebb reménybe belekapaszkodik. Ha pedig beindulnak a dolgai, hirtelen megérti, hogy miért nevezik az Egyesült Államokat a korlátlan lehetőségek hazájának. Egy vadidegen ember, még nyelvtudás nélkül is azt érezheti, ki fognak körülötte simulni a dolgok, és

megindul fölfelé. Sokat segít, ha valakinek van konkrét célja. Ez az ország a szabadságban született és szabadság köré épült: egyenlők vagyunk, hagyjuk egymást békén, ne vájkáljunk egymás múltjában, ide azért jöttünk, hogy boldoguljon mindenki. Nagyon sok mindenben előttünk járnak. Nem egy normális ország, más planéta. Aki gyűlöli, gyűlöli, aki szereti, szereti, az én könyvem arról szól, hogy nekem mitől volt nagyon nehéz túlélnem.

A szabadság megélése lehet, hogy azért is nehéz, mert a múltat cipelik magukkal az emberek? Mindenki lezárt valamit...

Vagy nem zárta le. Mint például én. A szerelmi ügy, ahogy Ávéra visszagondolok, az egy az egyben úgy történt. A múlt nagy kolonc, minél előbb meg tudunk tőle szabadulni, annál könnyebben kezdünk a szabadságban élni, repülni. Akkor a te egyéni szabadságod elkezdi fölzárkózni azokhoz a szabadság kínálta dolgokhoz, amiket ez az ország nyújthat.

A főszereplők egy ortodox zsidó negyedben kapnak szállást. Erről azt írja, hogy ezek a negyedek New York többi részéhez képest oázisok a pokol közepén...

Véletlenül, egy hirdetés útján ott találtuk magunkat New York ortodox negyedének a központjában. Ez egy kis város a maga szabályaival, etikettjével, életformájával – végtelenül más és nyugodt ott az élet.

A könyvben van egy másik regény is, amit a főhős ennek a bizonyos Ms. Lungnak a történetéből elkezdi írni, aki túlélte Auschwitzot.

Az is igaz történet, regény a regényben. Az a regény soha nem készült el, de mindig foglalkoztatott, és amikor a saját amerikai életemet végül meg tudtam írni, úgy döntöttem, beleillesztem ezt a történetet is. Úgy éreztem, ennyivel tartozom neki meg magamnak is.

Köves Gábor

**MI AZ,
hogyan
NAGYMENŐK?**

**Interjúk közeli irodalmi
és filmes nagymenőkkel**

Felperzselt ország

Ungvári Tamást kérdezi Szepesi Dóra

Legújabb könyvében 1944–45 fordulójának egyes eseményeit, majd távlatát bontja ki a kortársak feljegyzései és emlékiratai alapján. A nagy sorsfordulót naplók, korabeli feljegyzések, az esemény közelében született reflexiók nyomán rajzolta meg.

Műve rendkívüli dokumentumokon alapul. Hogyan született a könyv?

Az irodalomtörténész forrásokból dolgozik. A könyvem érveit háromszázötven hivatkozás támasztja alá. Sok olvasói órát emésztett fel megírásának előkészítése. Kivált, hogy szándékom szerint olvasmányos művet faragtam a súlyos témából.

Az előszóban írja, hogy nemcsak a háború végének tény-történetét, hanem lelkiállapotát is szerette volna megrajzolni.

Hogyan lehetséges ez?

A történelem nagy léptékben halad. Ahhoz, hogy eljussunk a saját időnkhez, megfejtésre vár a továbbélő múlt. Ezt a múltat pedig az emlékezetünk lopja be a jelenbe. Én nem azt próbáltam megírni, milyen volt a múlt, hanem mi maradt meg belőle, s milyen kód szerint megfejthető, – mit ítélte feledésre az emlékezetpolitika, s mit emelt ki a tegnaptól. A jelen félelmes fegyvere az emlékezetpolitika. Tetszik neked Wass Albert? Megmondom ki vagy.

Szerepel a kötetben többek között Füst Milán, Nemes Nagy Ágnes, Sárközi György, Szerb Antal és Szép Ernő. Miért fordult a klasszikusokhoz?

Én akkor kezdtem olvasni őket, amikor még nem voltak klasszikusok – ezek a kortársaim. Szerb Antal és Sárközi György kivételével minden hőszöveget személyesen ismertem.

Figyelemreméltó a könyv mottója: egy Walter Benjamin- idézet, amely Klee képéről, az Angelus Novus-ról szól. Ilyen lehet a történelem angyala – írja. A képet is megnéztem, és a szöveggel együtt nagyon megragadott; szinte megelőlegezi,

hogyan könyvében nem csak a tény-történetet vizsgálja. Arra utalt ezzel, hogy érdemes egy emelkedettebb szempontból is rátekinteni a történelemre?

A történelem angyala romokat és emlékeket hagy maga mögött. Két könyvemben is foglalkoztam ezzel a gondolattal. A feledés és az emlékezés enciklopédiái sikeres műveim voltak.

A könyv szerkezete hármasszerűen nyugszik. Melyek ezek?

Mondhatnám azt is, hogy az időnek három vektora van, múlt, jelen és jövő. Az én könyvem a félmúlt térképét kínálja. Első harmadában a Trianon utáni kor szellemi térképét rajzolom irodalmi emlékek nyomán. A második harmad a fordulópontot, elemésztett időt, a vészidőket mintázza, azokkal, akiktől ellopták az időt: Szerb Antallal, Sárközi Györggyel. Aztán jönnek a túlélők a kölcsönkapott idővel. Aki a háborút túlélte valójában többször is meghalt s úgy támadt fel. Ahogyan Radnóti mondta: beleisznak poharunkba az áldozatok. Én úgy szerkesztettem a könyvemet, hogy a fejezetek átköszönnek egymásnak. Sárközi árnya például ott kísért Illyésnél, Szerb Antal Szabó Lőrincnél. Örülnék, ha lenne olvasóm, aki zenedarabként fogyasztja a soraimat: a dallamok egymást ölelik, az alakok a történelem szellemének számolnak el.

Ön a Könyvjelző című műsorában az ATV-ben, könyveket ajánl, írókkal beszélget. Legutóbb Fahidi Évával készített interjút, aki átélte Európa legnagyobb közös traumáját, kortárs szemtanú, író, a holokauszt túlélője, és a Dolgok lelke című könyvében ugyancsak a dolgok szellemi-lelki dimenzióját ragadja meg. Mi a véleménye erről?

Fahidi Éva élő csoda, aki elbeszélhette a halálát az élőknek. Akinek a családját kiirtották csakugyan hírmondónak jár közöttünk. Ez az a bizonyos emlékezés, amiről a könyveimet írom.

JONATHAN FRAZEN
UMBERTO ECO
LARS VON TRIER
Esterházy Péter

PUSSY RIOT
George R.R. Martin
Kate Winslet
David Cronenberg

SCOLAR
www.scolar.hu

Faludy György történelemkönyve

Faludy György: Versek 1926–1956

Eseményszámba megy, és figyelmet érdemlő, hogy az Alexandra Kiadó jóvoltából megjelent Faludy György összes valaha írt verseinek gyűjteménye. A legendás költőfejedelem lírai életműve immár teljes tehát. Útjára indul megint a legenda.

Sokat elárul, hogy Faludy György verseit szinte lehetetlen a költő személyiségének kiiktatásával olvasni. Aki valaha hallotta őt, soha nem felejt el. A hangja halhatatlan. Mesélőket meghazudtoló hangja, történetfűzései, remek emlékezőtehetsége újabb élményt nyújt a versek mellett. Momentán nehéz Faludy-verset Faludy hangja nélkül olvasni. Nyilvánvaló, sokan jobban ismerik jellegzetes fejmozdulatát, mint a verseit. Aki híján van az utóbbinak, most szépen bepótolhatja a mulasztását.

Az első kötet betekintést nyújt a fiatalkori versek erotikus felütéseket nem mellőző világába, és a méltán elhíresült, a Faludynak hírnevet és botrányt szerző Villon-átköltések is hiánytalanul fellelhetők ebben. Látélet az ötvenes évek barátságtalan hangulatából, hogy a Szabad Nép 1957-es, a rosszindulatot nem megspóroló cikkében rövid, de annál elmarasztalóbb cikket közöl a Faludy-féle Villon-fordításokról. „Francia vagyok Páris városából, / mely lábam alatt a piszkos mélybe vész, / s most méterhosszan lógok egy faág-ról, / és nyakamon érzem, hogy seggem mily nehéz.”

Faludy mindenre figyel, ahogy mondani szokás, költőként rajta tartja a történelem számára nem mindig, jobbára soha nem kedvezően lüktető ütőerén a kezét. Szerelem, szexualitás, történelmi ki- és áttekintés, bármi ragadja meg, verssé válik hamar. Az Andrássy út hatvanban történeteket, illetve a recski időszakot feldolgozó, ott, a helyszínen, fejben rögzített és csupán később leírt versei kor-tanulási, dokumentumverseknek sem utolsók, mond-

hatni, Faludy György volt a recski tábor Tinódi Lantos Sebestyénje.

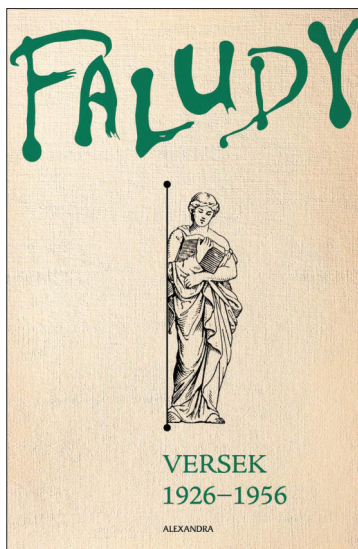
Faludyt többször az a vád érte, (a halála után nem sokkal például) hogy rímei helyenként ügyetlenek, egyáltalán, hol egy kis Szabó Lőrinc, hol egyéb költők bújnak meg a sorok mögött. A vádak lehetnek esztétikai megalapozottságúak, lehetnek a steril irodalomnak elkötelezett kánongyárosok hideg véleményei, de pont igazságosak lehetnek a legkevésebbé, elég csak utánaajárni, milyen tiszteletnek és érdeklődésnek örvendett Faludy Magyarországon, nem ragozom tovább, számát tekintve nem elhanyagolható olvasó – és rajongótábor alakult ki körülötte.

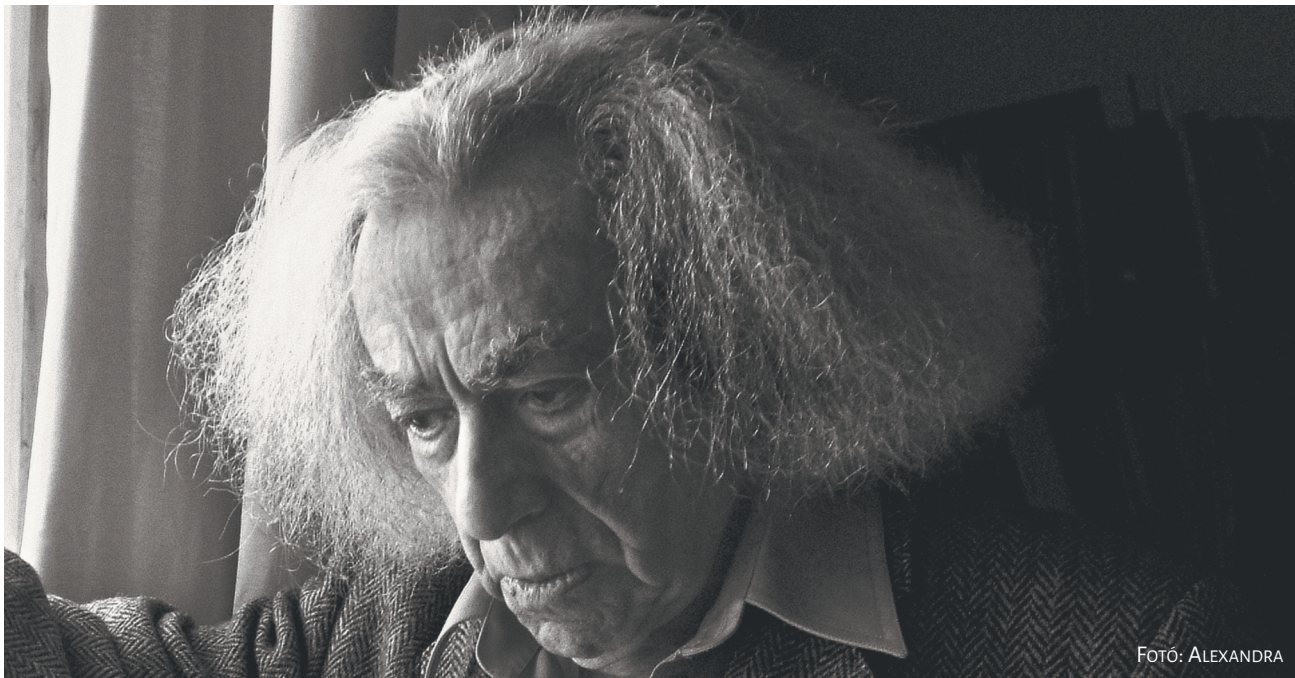
Mármost egy költőnek az-e a jobb, ha az irodalom-történet teszi-e őt méltó vagy ép méltatlan, esetleg a súlylyesztőt idéző helyre, vagy az olvasó él ezzel a lehetőséggel, mindenki döntse el magában. Demény Péter költő frissen megjelent, *Portrévázlatok* című könyvéből a Faludyra vonatkozó, kérdő-állításokkal joggal érthetünk egyet: „Néhányan azt mondják, nem költő, de kell-e költőbb, mint a *Michelangelo utolsó imája*, a *Zsoldosdal* vagy a villonok

szerezője? Kell-e költőbb, mint aki a *Jegyze-tek az esőerdőbent* írta?”

Faludy György világjáró, trópusokat megszegyenítő füledt erotikájú, a melankóliában is metafizikai derűvel megáldott, szabadságban és diktatúrában íródott versei nyári nap sütötte beach.

Vétek lenne nem menni rá.

Faludy György: Versek 1956–2006

Faludy a halála előtt néhány évvel egy vele készített tévéinterjúban felolvasta az utolsó feleségének írt, kronológiailag az életműben is majdnem az utolsó helyre tehető versét. Olvasás után hosszan a kamerába nézett, megfontoltan figyelt, majd azt kérdezte: Milyen volt a vers, tetszett-e? Az ilyen őszinte szerénység is szerethetővé tette Faludyt. Hozzá tartozott, mint a recski táborban tanúsított bátorsága, soha-nem-félelme.

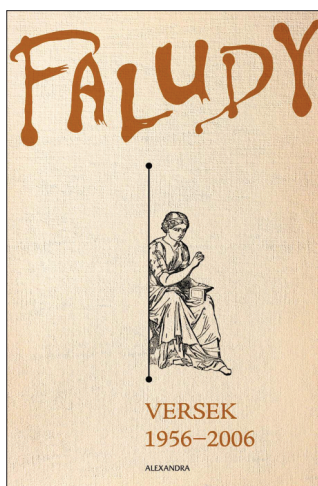
Az 1956-tól kezdődő időszak versei között ott találjuk a bámulatosan nagy Faludy-verset, az 1956, te csillag címűt. Aztán ott az újabb nehézségekből kikecmergő költő, hol a felesége haláláról ír, hol az újabb utazásokról, diktátorokról, az emigráció tapasztalatairól. Megyünk ki az időből, de hogy hogy nem, valamelyest megyünk bele szépen.

Faludy a műveltségével sehol nem kérkedik, nem is állna jól neki, használati tárgyként tart rá igényt, esztétikai adalékanyagként él vele a verseiben. Műveltsége és helyzetéből következő világpolgári attitűdje lehetővé tette, hogy a zsidó és keresztény vallásokon és filozófiai elveken túl mindenféle filozófiai nézetet a magáévá tegyen, nem különben az olvasó csodálatára és elismerésére. Szeretjük az ideákat tükröztető Faludyt, aki még öregkori verseiből sem mellőzi a testi szenvedély filozófiai tanúságait, és ugyanaz a szenvedély fejeződik ki nála idős korában, mint fiatalon. Szeretjük ezt a Faludyt is, akiről több forrásból tudni véljük, hogy nem a magyarországi idők hétköznapijait élte. „Csak a testem.” Rá ez kétszeresen érvényes.

A rendszerváltás környékén keletkezett versek szkeptikus éleslátása felett hüledezik az olvasó, amennyire Faludy civilként csak átélte a politikát, annyira kialakult benne egy egyedi világlátás, és ez a verseiben is hangsúlyos szerepet kap. Az új politikai elit megalakulása nem igazán tölti el lelkesedéssel, majd a kilencvenes évek közepétől ezt a rá jellemző (derűs) pesszimizmust globálisan is kiterjeszti, aggodalmát fejezve ki a természet pusztítása és atomhatalmak megerősödése iránt. „Húsz év, s elfogy az ózon. Rákot kap, aki kint jár. / Tízmilliárdan lesznek, de nem lesz enni mit már. / Gaz sem nő búza helyett. Az erdő megrohad.” Írta 1994-ben.

Nem mellékesen Faludy beszél a halálról is, ha már, anélkül, hogy komoly félelem lenne a verseiben. Faludy tárgya a halálnak és a halál is tárgy Faludynak. Költői anyag.

Nem állítok nagyot, ha azt állítom épp, hogy Faludy György versei segítenek a megértésben. A huszadik századi magyar és európai történelem megértésében. Nem kevésbé

tarthat számot az életmű azok érdeklődésre, akik a szerelem nehézségeire és limonádés könnyűségeire kíváncsiak. Jobb, mint bármelyik füveskönyv vagy életmódbeli tanácsokat osztogató női magazin. Olvassunk Faludyt, mert megérdemli. Mert megérdemljük, hogy olvashassuk.

Jelentem Jelen

Sultz Sándor interjúja a novelláskötet válogatóival

Jelen! Kortárs ifjúsági novellák
Móra-JAK, 2016, 160 oldal, 2499 Ft

Dávid Ádám (a Móra Könyvkiadó szerkesztője) és Gaborják Ádám (a JAK elnöke) ötletének köszönhetően fontos irodalmi pályázat, majd izgalmas antológia született Jelen! címmel. A pályázat céljáról és eredményéről a kötet előszavából idézünk: *„Mit jelent számodra a jelen? Az iskolai névsorolvasást? Azt, ami itt és most történik veled? A kedvenc romkocsmádat? Vagy valami egészen mást?” Ezekkel a zavarba ejtő kérdésekkel szólítottuk meg a kötet szerzőinek többségét, amikor meghirdettük a Jelen! ifjúsági novelláíró pályázatot. Fontosnak tartottuk, hogy a többkötetes harmincasok mellett megszólalási lehetőséget kapjanak pályakezdő huszonévesek is. A pályázat első három helyezettje (Nagy Ildikó Noémi, Molnár T. Eszter, Falussy Móric) mellett olyan szerzőket is beválogattunk a kötetbe, akikre továbbra is mindenképp érdemes figyelni (Acsai Roland, Béres Tamás, Garaczi Zoltán, Gáspár-Singer Anna, Magyar-Nagy Mariann, Majoros Nóra, Sulyok Rozi, Véssey Miklós). A pályázati kiírás szellemében megkerestünk további hat ismert szerzőt (Bencsik Orsolya, Dragomán György, Kalapos Éva Veronika, Krusovszky Dénes, Mán-Várhegyi Réka, Potozky László), hogy egy-egy korábban megjelent szövegük szintén bekerülhessen az antológiába. Így alakult ki a végleges névsor.*

A kötetben szereplő tizenhét írás alapján hogyan jellemezhető a Jelen! generációja?

Gaborják Ádám: A tizenhét szerző és szöveg azért elég különböző, nehezen lehetne egy generációként beszélni róluk.

Dávid Ádám: Miközben a pályakezdő és befutott írók friss hangon megszó-

láló szövegeiből mégis kirajzolódik a mai kamaszok ellentmondásos, de annál izgalmasabb világa. Szinte minden novellában előkerülnek próbára tett barátságok meg szövevényes szerelmi ügyek, iskolai szívások, a dögunalmas tanévnyitótól a kabát-szaggató zsillett-pengén át az igazságtalan kirúgásig. De olvashatunk haj-

nalig tartó táncos, drogozós bulikról és zűrös családi viszonyokról is.

G. Á.: Nyilván – mint minden jó irodalmi alkotás – ezek az írások alapvetően a szeretetről és a halálról szólnak. Nekem az volt különösen érdekes, hogy a hétköznapi tragédiák és elfojtások milyen sokféleképpen jelennek meg. Az igazi horror az iskolában és a családban zajlik.

Miként kerülnek elő a novellákban bizonyos határszituációk (halál, bűn, kudarc, elmúlás)?

G. Á.: Leginkább a hétköznapi helyzetekben. Például a szülők elvesztésében és az azt követő gyász munkában, ahogy azt Béres Tamás vagy Véssey Miklós írásában láthatjuk. Alapvetően ez a realiztikusság jellemző a kötet egészére. Szerintem nem az a kérdés, hogy nyomasztó-e az a világ, inkább azt kéne átgondolni, hogy miért. A novellák érzékenyen mondanak is valamit erre a problémafelvetésre, de az igazi választ az olvasónak kell megadnia.

D. Á.: Ezek a határhelyzetek áttételesen kerülnek bele a novellákba, és amit a tizenéves hősök kudarcként

élnék meg, felnőtt fejjel olvasva nem feltétlenül tűnnek akkora tragédiának. Egyébként a Jelen! Facebook-oldalán körinterjú készül a szerzőkkel, és beszámolnak legkínosabb kamaszkori élményükről. Izgalmasan egészítik ki a kötetben ábrázolt kudarcélményeket. Az elmúlás nosztalgikus megidézése pedig Majoros Nóránál a legmarkánsabb egy kamaszlány és idős rokona különös párbeszédében.

Olyan műfajú írások (sci-fi, fantasy) nem is érkeztek a pályázatra, amelyek direkt elfordulnak a hétköznapi „realizmusától”?

G. Á.: A zsánerműfajok ezúttal kimaradtak, bár ezt azért maga a felhívás is így pozícionálta. Az említettek inkább a hétköznapiaktól elforduló eszképzizmus műfajai, és allegorikusan szoktak ezekről a problémákról beszélni. A kortárs ifjúsági regényekre egyébként jellemző a „realizmus”, így annyira nem lepett meg, hogy itt is dominált. Talán Acsai Roland szövege mozog leginkább a valóság és a fantázia határán. A novellák visszaadják, hogy a legnagyobb „szörny” az emberben lakozik.

Talán sose volt a jövő bizonytalanabb, mint mostanság. Milyen látelket adnak az írások a párvalasztás, a kiüresedő barátságok, a csonka családok kérdéséről?

D. Á.: A Jelen! egyik legnagyobb erőssége, hogy kendőzetlen őszinteséggel járja körül ezeket a témákat. A szerzők többsége érezhetően saját élményanyagból indul ki, de érzékenyen reagál a mai tizenéveseket érintő nehézségekre is: a párkeresés leginkább online zajlik, a barátságok sokszor nem állják ki az idő próbáját és szinte minden bemutatott család hétköznapijai tele vannak elhallgatás-

sal, hazugságokkal. De valamennyi szövegben búvópatakként fel-felbukkan a humánus és a humor is. Ebben a sokszólamú válogatásban minden kamasz vagy felnőtt olvasó megtalálhatja az őt személyesen (meg)érintő problémát.

Dávid Ádám

Gaborják Ádám

G. Á.: A férfi és női elbeszélőket és nézőpontokat (direkt nem szerzőről beszélünk) is mindenképpen érdemes összevetni. Ezek más-más problémaszegleteit mutatják a világnak. Gáspár-Singer Anna vagy Mán-Várhegyi Réka szövege például a test szempontjából szimbolikus területen, a strandon játszódnak, és sokat elárul szülőik és gyermekek, fiúk és lányok viszonyáról.

Mintha a világháló és annak használata lenne a generációk közti legmarkánsabb különbség. A fiatalok a kütyük használatával a valóság egy olyan dimenziójában élnek, aminek néha nem is értem a kifejezéseit.

G. Á.: A különböző médiumok mindig is más generációkhoz tartoztak. Vagy volt kapocs, vagy nem. Ugyanez történt a rádiónál vagy a tévé megjelenésekor is. Ha ezt belátjuk, akkor megértőbbek tudunk lenni. Sokkal izgalmasabb kérdés, hogy ez milyen hatással van a nyelvre és az irodalomra. Ehhez érdemes Falussy Móric és Nagy Ildikó Noémi novelláját elolvasni.

D. Á.: A túlpörgetett szleng az idősebb nemzedék és a jövő olvasói számára is zavaró lehet, de ha olyan innovatív, sűrített formában jelenik meg, mint a kötet számos szövegében, akkor művészi szintre emelkedhetnek a jelen kamaszainak hétköznapi (netes) szófordulatai.

Hogyan mehet tovább a pályázattal megkezdett tehetséggondozás?

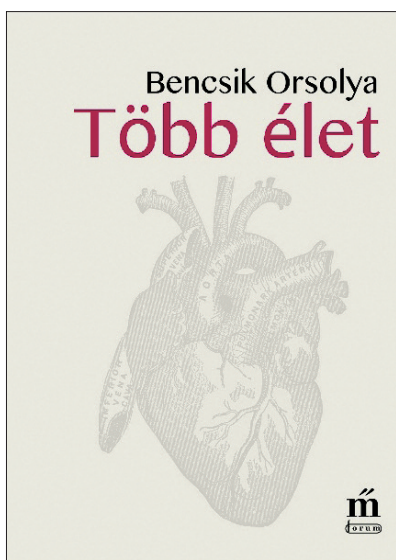
G. Á.: A folytatás mindenképpen nyitott. Az ilyen pályázatok arra is alkalmasak, hogy felfedezzünk kevésbé ismert tehetségeket. A JAK és a Móra együttműködését sikeresnek érezzük, és meglátjuk, milyen lesz a könyv fogadtatása. Jó lenne, ha minél több fiatalhoz eljutna.

D. Á.: Ebben segíthet a Jelen! bemutatója 2016. június 10-én, pénteken, 17 és 19 óra között a

VALLAI KERTBEN (BUDAPEST V. KERÜLET,

RUMBACH SEBESTYÉN UTCA 9.),

ahol interaktív felolvasószínház formájában keltjük életre a tizenhét szöveget a Kolibri Színház fiatal színészeivel – és persze a szerzők bevonásával.

Bencsik Orsolya

Több élet

Forum Kiadó – Magvető Kiadó, 160 oldal, 2990 Ft

Regényében a Sziveri-díjas Bencsik Orsolya egy ponton megidézi a Vajdaságból egykor száműzött költő, szerkesztő Sziveri Jánost, emblematikus nagy verséből, a Babelből emeli át magához a „lengő löfejek” (az árvaság) képzetét, de saját motívumvilágának megfelelően lengő dísznőfejekként. Hiszen a *Több élet* egy ólmelegbe bújó bácskai családról szól, a jugoszláv háborúk kellős közepén „szocializálódott” gyereklány fantáziájával. De mindjárt pontosítanunk kell: a *Több élet* nem lányregény, az, aki hozzánk beszél, szintén csak bújna, menekülne a műfajba, immár otthonatlan fiatal nőként makacsul visszavisszatér(ne) a gyerekkorba, kutatja azokat az érzelmi-érzéki tapasztalatokat, amelyek támaszul szolgálhatnak a felnőtt élethez. Az ingázó felnőttéhez, aki a határ mindkét oldalán idegenné lesz.

A támaszok szolgálnak is, meg nem is.

A családi legendáriumot Bencsik Orsolya őrzi, teremti és továbbrajzolja, mintegy az írásba menekülne, ugyanakkor a traumák, a korszakos

Vért lop

Reményi József Tamás könyvajánlója

tanácstalanság tehetetlensége dermeszti. Az írás csak(?) afféle túlélő csomag, mint amelyet arrafelé az apák, nagyapák készítenek maguknak sok évtized üldöztetésekkel, népiárával és a megalkuvások békéjével az ösztöneikben. Ahol a világ megőrül, csak a „bolond család” lesz kivétel, és őrzi az emberi normalitást („ez nagy felelősség”, teszi hozzá kajánul a mesélő), ám úgy, hogy beleolvad a környező természeti lét körforgásába, táplálkozik, utódokat nemz és nevel, védekezik, ha kell, alakot vált.

A magyar irodalomnak malac van. Vajdasági nyúlregénye után (Balázs Attila *Cuniculus*-át a szerző természetesen ugyancsak játékba hozza) most egy újabb nemzedék dísznőben mondja el, amit tud magáról.

Bencsik Orsolya, több nemzedéktársához hasonlóan az epika és a líra határán billegő kisprózakkal indult, második kötetében (*Akció van!*) már novella-ciklust komponálva, hogy aztán regényre vállalkozzon. A műfaj azonban – elismerőleg mondom! – kifog rajta. Szerzőnk nem akar egy időtlen, ólmos állapotba regényes dol-

gokat hazudni, a történetet egyre nyilvánvalóbban megakasztja, széttördeli, motívumai repetíciójának körforgásába temeti. Olyasfajta nagy fejlemények, mint esküvő és halál, mellékesen, szinte kapkodva esnek meg. Nem ezeknek van (dögnehéz) súlyuk. Az epika pedig komótosan visszatér oda, ahonnan vétetett, a lírai kisformák mintázatába.

Ebben ma is, mint kezdetől mindig, ott munkál a nagy kortárs, Tolnai Ottó szelleme, a „kis semmi dolgok” misztikumának rajztanára. (Különösen szép Tolnai és Bencsik apafiguráinak párhuzama, az előbbi kékitő lopott a tenger vágóvágásával, utóbbi „csak” vért a vágóhídról, hogy a vérözönben életben maradjon.)

Ez a vajdasági közvetlen hagyomány ötvöződik Bencsiknél a két-éves évek magyar irodalmának újfajta antropologikus, zsigeri groteszkjével, testfelfogásával. Izgalmas, lenyűgöző prózavilág ez, magával ragad, mint egy modernitás utáni Grimmese. Vagy ha úgy tetszik: rémeséket olvasunk vajdasági szecesz-szióba mártva.

Végel László
Két tükör között
zEtna Kiadó, 2016, 232 oldal, 2200 Ft

„Egyszerre kozmopolita és vidéki, szívem szerint konzervatív, hűséges lokálpatrióta, szellemem szerint pedig a liberális pluralizmus híve, mert a vegyes nemzeti összetételű térségekben ez a túlélés egyetlen esélye.” Végel László önarcképét, amelyet Napló-sorozatának újabb kötetében találhatunk, maguk a bejegyzések rajzolják tovább úgy, hogy az nem csupán a vajdasági, kisebbségi közegben élő író krédójához szolgálhat, hanem a határon innen oly sokat emlegetett nemzeti identitást is csak így képzelhetjük életképesnek, értéktermőnek. Ennek a krédónak persze nincs idilli, harmonikus közege, folytonos „senkiföldje”-érzés jellemzi, az író egyik legnagyobb hatású könyvének címével jellemezve: *extraritóriumi lét, abszurd és elviselhetetlen közegben*. Az pedig már művészetet meghatározó, ars poeticus választás, amikor Végel hozzát teszi: „*azért is maradtam itt, mert abszurd és elviselhetetlen...*” A választás nyomán regényei, drámái és több évtizede változatlan hőfokú, a kétségbeeséssel szemben makacs esszéi örök avantgárdként mutatják őt.

A napló a miniatűr esszék láncolata, az az önálló műfaj, amelynek a magyar

A határtalan

Reményi József Tamás könyvajánlója

irodalomban Márai a legnagyobb hatású művelője. Márai persze a sorsával, a magatartásával is Végel megkerülhetetlen példája, a diktatúrákból és a csökkent középosztályból, a nacionalizmusból és a fogyasztói Európából, többféle satuból az irodalomba emigráló szellemként. Kapcsolatuk bensőségéről a naplók „különkiadása”, a 2014-ben megjelent *Négy szemközt Máraival* című kötet is tanúskodik. Nem esetleges hát, hogy a mostani gyűjtemény, amely irodalommal, olvasmányokkal, a saját művek születésével és utóéletével foglalkozó reflexiók mentén beszél az elmúlt huszonöt évről, Márai megnevezése nélkül, de őt idézve indul, az alany és állítmány birodalmáról szóló nevezetes citátummal (amelyet a szajkózásra hajlamos „művelt közönség” csak Esterházy révén és csonkán ismer). Végel ezzel adja meg a hangot, amely aztán páratlanul izgalmas szellemi tartományt jár be. Mintegy beszélgető partnerként itt van a kisebbségi(!) Kafka és az emigráns(!) Thomas Mann, itt Danilo Kiš, a *Kisvilágokat* író Claudio Magris, Újvidék „testvérvárosának” testvéri költője, Tózsér Árpád és persze a vajdaságiak, Herczeg János, Sziveri,

a színház as Urbán András és a filmes Tolnai Szabolcs (a státus *határtalan* azonoságán belül tengernyi gazdag változat). Szembetűnő, ahogyan időben előrehaladva egyre fontosabb szereplő Thomas Bernhard, az eretnek osztrák, az övéit kíméletlenül ostromozó művésztével.

Egykoriak és mai pályatársak fogadtatása szenvedélyesen, mélységes empátiával boncolgatott látvány Végel naplójegyzeteiben, saját életművének alakulását, recepcióját, lassú, ám egyre nyilvánvalóbb hatását viszont mintha némi gyanakvással kísérné. Szaporodnak német nyelvű kiadásai, de Végel érzékeli, hogy az „európai fattyú” iránti őszinte kíváncsiság a „toleranciátáborok” illedelmével (mondja ő), az európai értelmiség felelősség-penzumainak teljesítésével (mondja e sorok szerzője) elegyedik. Mind több elismerésben részesül Magyarországon, de a vajdasági politika ma sem tudja se lenyelni, se kiköpni. Persze meg is fordíthatjuk, tegyük hát meg némi bizakodással: Neoplanta, azaz Újvidék sokáig több műfajban is hasztalan mesélt végeli kisvilága ifjú szívekben kezd élni.

Kazán, az ám, hazám!

Csath Rózsával beszélget Sultz Sándor

Ön, mint eme emlékiratnak és erkölcsi intelmeknek a lejegyzője, igen jól ismerheti Morvai Ferencet. Személyes véleménye tehát releváns lehet, amikor e könyvet ajánljuk. Hogy érte, érintette a felkérés, hogy ezeket a gondolatokat lejegyezze?

Igazából jómagam ajánlkoztam a könyv megírására. 2013 tavaszán ugyanis az életemnek háromszázhatvan fokok fordulatot adva megpályáztam egy jellegű álláshirdetést, amelynek feladója Morvai Ferenc volt. A nagyrédei üzletemberrel tizenöt évvel ezelőtt tudósítóként találkoztam, s a vele kapcsolatos sajtóhíreket később is követtem. A meghirdetett munkának ugyan semmi köze nem volt az újságíráshoz, az állásinterjú végén azért rákérdeztem, a regénybeillő életéről, hogy miért nem született még könyv. Nincs időm rá, válaszolta. Azzal, hogy bizalmi embereként dolgozhattam és sok időt töltöttem mellette, elhárult ez az akadály. Boldog voltam, hogy megkaptam ezt a lehetőséget, lelkesített a feladat, hiszen az írás lételemem. Mindemellett rengeteget tanultam tőle, és magamról is az elmúlt három év során.

Például?

Az egyik legfontosabb, hogy olykor

„Talán furcsán hangzik, de mostanáig azt sem tudtam, milyen jó Mátrafüreden élni. Pedig a patak, az erdei út, a kilátó eddig is itt volt, csak éppen nem vettem észre. Séta közben kezdem felfedezni ezeket a szépségeket, és kezdem belátni, hogy a szemlélődés, a pillanat megélése milyen fontos az életünkben.” (Morvai Ferenc)

hátrálnunk kell pár lépést ahhoz, hogy igazán nagyot ugorjunk. Ez egyébként a könyvben is szerepel, de pontosan fel tudom idézni azt a helyzetet, amikor mint intelmet személyesen nekem címezte. A lényeg, hogy az ember tudja, mit akar elérni, higgyen magában, s ha olykor kényszerből kerülőt is vesz az élete, lehet, hogy pont az segíti abban, hogy célt érjen. Voltak, akik lenéztek azért, mert az értelmiségi létet fizikai munkára váltottam fel, igazából azonban ez a változás vitt közel ahhoz, hogy megírhattam ezt a könyvet.

Morvai Ferenc az élet egyetemét járta.

Ez a szólás többnyire egy rossz duma, az ő esetében viszont működik.

Ezt magam is így látom, s ez a könyvben is szereplő megjegyzése egyáltalán nem kisebbségi érzésből fakad. A szakterületéről mindent tud. Az a tény pedig, hogy feltalálóként, fejlesztőként a kazángyártással összefüggésben egy

sor maradandót alkotott, önmagáért beszél. A sikereit mindemellett sosem tulajdonította egyedül önmagának. Bámulatos érzéke volt ahhoz, hogy olyan tudósokkal és mesteremberekkel vegye körül magát, akik szakmailag és emberileg a legkiválóbbak.

„Sose kérdezd az első millió megszerzésének történetét!” Morvai Ferenc azonban ezt maga meséli el. Az uzorás pénze landolt nála. Ön mit gondol erről a történetről?

A befolyásos párfunkcionárius és a rendőrség emberének összejátékszása a kádári időkben és később sem okozhatta meglepetést, annál inkább az, hogy az összeg, akár a talált pénz, egy harmadik személy, az akkor maszekként, filléres gondokkal küzdő kisember, jelesül Morvai Ferenc zsebébe kerülhetett.

A kazánkirály, avagy a késő Kádárkorszak kapitalista sikertörténete. S a

kádári intelm: Morvaival vigyázni kell, mert naponta szüli a kapitalizmust! Mi az ön véleménye, mi volt anno a siker titka?

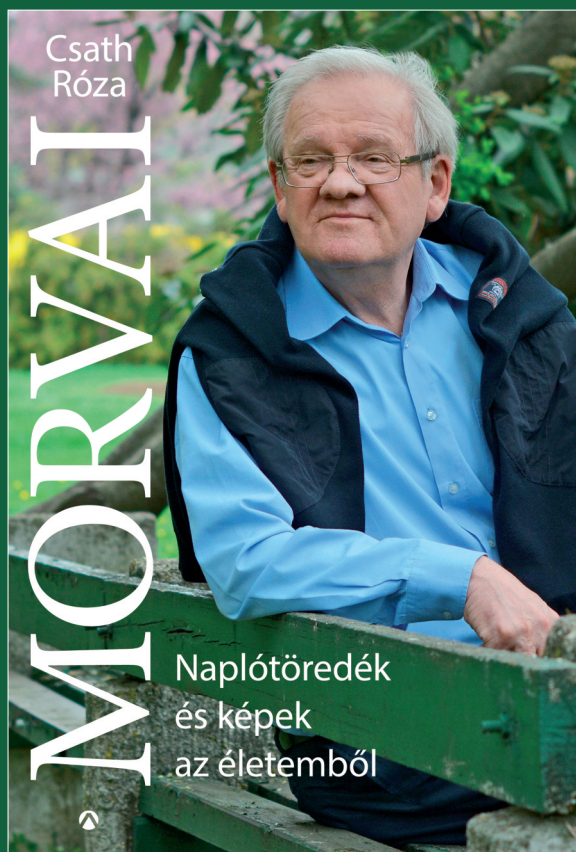
Anno és most, a titok a személyiségében rejlik. Álhatatos ember, rengeteg ambícióval, örökös bizonyítási vágygal. Őt nem megtalálták a lehetőségek, hanem észrevette és megragadta azokat. Még akkor is, amikor a mostaninál tízszer jobban ment neki és megtehetette volna, hogy kicsit lazít, élvezze az életet. Van benne valami örökös nyughatatlanság. Az elmúlt három évben még nem láttam elégedetten hátradőlni. Ki sem pipált egy feladatot, már egy újabb kihívás megoldásán töpreng. És tagadhatatlan, hogy karizmatikus személyiség. Ez megnyilvánult a Petőfi-ügy során, és üzletemberként is szuggesztív erővel hat a környezetére. Kivételesen erős továbbá a kapcsolati tőkéeje. Ezt az erőforrást a rendszerváltozás idején alapozta meg, folyamatosan bővíti, és rendkívül jól bánik vele.

De mennyire ment könnyen Morvai Ferencnek a kitarulkozás?

Aki írt már naplót, tudja, hogy abban a legszemélyesebb érzéseit jegyzi le, amelyet a legritkábban szán a nyilvánosságnak. Morvai Ferenc azzal, hogy kiadta magát, sebezhetővé is vált, hiszen a történeteket úgy mondta el, ahogy ő akkor, abban az életkorban, abban az élethelyzetben, azzal a tudással, tapasztalattal, akár emberi gyarlóságaival megélte. Mégis vállalta, mert úgy érzi, hogy a könyvben leírtak mások hasznára, okulására lehetnek, s talán segítenek választ találni az olvasóknak néhány őket foglalkoztató kérdésre is. Biztos vagyok benne, hogy az elmúlt másfél évben a kötet főhőse, Morvai Ferenc is sokat tanult önmagáról. Mindemellett ez az időszak számára

nehéz lelki utazás lehetett. A naplókötetet megalapozó interjúk elkészítésének egyharmadánál tarthattam, amikor megkérdeztem tőle, miképp éli meg ezeket a beszélgetéseket. Nem tagadta, hogy nehezen. Azzal, hogy felidézte, elmesélte a történeteket, a fényképek válogatásakor átlapozta a családi albumokat, óhatatlanul újra átélte a régmúlt és a közelmúlt történéseit. Mindeközben szembesülnie kellett akkori önmagával, tíz, húsz, vagy negyven év távlatból nézve jónak vagy rossznak tűnő döntéseivel, s nem utolsósorban a szeretteinek, családtagjainak hozzá való viszonyával.

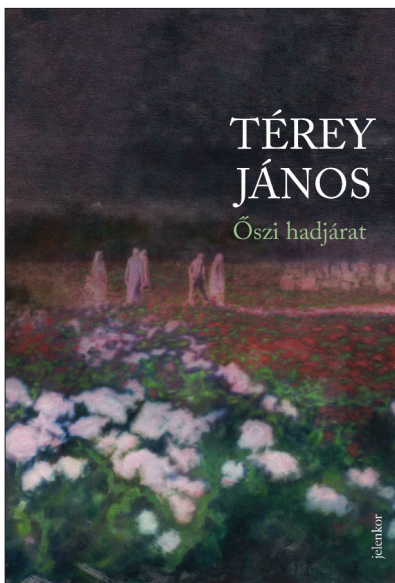
A naplótöredékben ott a minden vitán felül álló sikeres élet bűnbánata, avagy a két feleség, három gyermek, hat unoka esete Morvai Ferencel, aki hetvenéves korára vette észre, hogy valójában milyen jó Mátrafüreden élni. Mit gondol: csakugyan megbánta, hogy számára a munka után következhetett minden más?

Talán igen. Ám ha őszintén akarok erre felelni, azt hiszem, ő képtelen lett volna másképp élni, bármit is fél gőzzel csinálni. A munkáját maximális odaadással végezte, miközben úgy érezte, hogy ez a szeretteit is boldoggá teszi, hiszen családfőként átlagon felüli jólétet teremtett, s kész volt a lehetőséget megadni ahhoz, hogy egyenként kiteljesítsék a maguk ambícióit. Közelről nézve azonban mindig csalóka a kép. Tíz, húsz, harminc év elteltével, érzelmileg megnyugodva higgadtabban lát az ember. A hetvenéves korára felerősödött hiányérzet azonban nagyon is valóságos, friss érzés. Valami jónak a jele, annak, hogy kész a változásra. S ígérete is, hogy Morvai Ferenc naplójában további izgalmas fejezetek következnek.

A KÖTET BORÍTÓJÁT RÁCZ JULIANNA TERVEZTE.
268 OLDAL, UTÁNA JÓ SOK FOTÓ
MORVAI FERENC ÉLETÉRŐL.

A PETŐFI-KUTATÁS TÖRTÉNETE VÁRHATÓAN
EGY KÜLÖN KÖTETBEN JELENIK MEG.

Térey János
Őszi hadjárat
Jelenkor Kiadó, 2016, 816 oldal, 4999Ft

„Verseimet gyűjtöm egybe. Nem az összeset, ilyen kegyes egykori magamhoz és ilyen kegyetlen jelenlegi olvasómhöz hogyan is volnék?” – teszi fel a kérdést Térey János az *Őszi hadjárat*hoz fűzött jegyzetében. Néhány szöveg – például a *Térerő* rapbetétjei, az *Ultra* egy-két darabja – valóban kimaradt a gyűjteményből, de a mennyiség így is megrendítő: 816 oldalon kilenc verseskötet és közel harminc évnyi alkotómunka termése sorakozik fel az 1991-es *Szétszóratástól* a tavalyi keltezésű címadó ciklusig.

Az összegzés több szempontból is harcias. Az *Őszi hadjárat* címében háborúra utal, és seregszemlére is emlékeztet, mintha Térey a végső összecsapás előtt vonulatná fel csapatait. Másfelől, az enumeráció felidézti, hogy a szerző milyen agresszív, cél- és öntudatos lírával robbant be a kortárs magyar irodalomba: valkúri bevonulásként hatott már a korai kötetek címadása – Természetes arrogancia, Tulajdonosi szemlélet, Térerő – is, amivel a költő kijelölte területének határait. „A beérkezett férfiak erejét nem vitatják” – monologizált a *Valóságos Varsó* (1995) hadnagy-narrátora, és a 21 évvel később megjelenő gyűjtemény mintha ugyanezt a

„Erejét nem vitatják”

Koncz Tamás könyvajánlója

mondatot visszhangozná, igaz, már csendesebben és magabiztosabban.

Érdekes megfigyelni, időközben hogyan változott, szelídült a megszólalás módja: a Térey-versek kezdetben a nyelvet, mint fegyvert, a felemelkedés mágikus eszköztét használták. A kimért, modoros szerepválasztások, az eltartott kisujjú narráció mind az elidegenítést szolgálta, főként leszámolások idején. „Választasz egy arcot / Nagy szemed bűnbakot keres – / Hiába vádaskodsz, hiába kapkodsz/ Undorod is esetleges” – írta például Térey *A csarnok* című versében (27. old.), de *Mentelmi jog* (75 old.) beszélője is porig aláz valaki. „Nyüszítő nimfa vagy, tizenhat, legföljebb tizenhét./ Ami rendelkezésedre áll majd, /Polgári háztartás.”

A hódítás igénye a (szöveg)terekre is kiterjedt: A Térey-líra saját képére formálta a gyermekkori várost, Debrecent, „majd áradatként kebelezte be a második világháborús Varsót és Drezdát – ugyanakkor a meghódított tér is finomított rajta, egyre humánusabbá, személyesebbé vált. A *Sonja útja a Saxonia moztól a Pirnai tériig* (443. old.) valóságos vádbeszéd a háború ellen, és egyben Drezda bombázásának fiktív krónikája.

Úgy érzem, jól nyomon követhető a folyamat, ahogy a kezdeti konkvisztádor leveti magáról a páncélrétegeket, eljutva a legközvetlenebb múltidézésig – hogy a beszélő együttérzésre is képes, azt a *Szegényke* (415. old) című vers igazolhatja, ennél fájóbb és mégis mértéktartó vers talán még nem született egyenlőtlen szerelmi kapcsolatról. Az *Ultra*, majd a *Moll* ezt a csendesebb, bár szerepjátékoktól, színpadiasságtól továbbra sem mentes hangvételt örököltette tovább részletgazdag, helyenként Kosztolányit és Juhász Gyulát megidéző soraival. Az kötetzáró *Őszi hadjárat*-ciklus pedig eljut a gyengeség, a cikis helyzetek megvallásáig is (*Illene bevallania...761*), amiben végső soron szintén erő rejlik.

Persze, ez csak egy olvasat a sok közül, a Térey-versek gyűjteményét lehet és érdemes is más perspektívából vizsgálni. Az olvasást ugyanakkor fizikailag nehezíti a hatalmas terjedelem: a könyv nem kísér el a villamoson, nem lehet vele pár percre kiszakadni a mindennapok malmából. Helyet és időt, megkockázatom, méreteivel tiszteletet is követel magának, mint győztes tábornok a leigázott régióktól.

Zalán Tibor
**Két színpadi játék
unferlédi; Szása i Szása**
Fekete Sas Kiadó, 2016, 192 oldal, 2300 Ft

Az eredeti darabokban és adaptációkban mindinkább bővelkedő dús drámai termés e két tragigroteszkje szervesen illik egy kötetbe. Vérbeli Zalán-alkotás mindkettő, tárgyakat is egymás melletti gyehenna-bugyrok társadalmi szennye gőzölgeti a szövegbe az 1990 körüli, utáni idők nagyobb dicsőségére. Az *unferlédi* „karriertörténet, negatívba mártva”, G. B. Shaw és a *My Fair Lady* copyrightját, valamint Novák János ötletét kama- toztatva; a *Szása i Szása* „tragikomikus fantáziálás egy elsüllyedt világról”: bohózáti rajzolat a kisvárosi szovjet (ukrán, orosz) és magyar „vegyes vállalkozás” seftjéről.

Az előbbi színművet még nem játszották. Feszés, szokatlan szerkezete kemény feladat elé állítja majd interpretálóit. A cselekmény időben visszafelé perog. A mélyből indulunk, felfele-vissza jelenetről jelenetre: rá kell döbbernünk, hogy a „fent” is eleve „lent” van. Fertőben. Itt nem egy tanulatlan, szögletes fiatal nőalak felemelő kiteljesítéséről, mesterének pozitív erkölcsi-érzelmi változásáról van szó, hanem fordítva:

Felsüllyedt világok

Tarján Tamás könyvajánlója

egy művelt nő (tanár) lealacsonyításáról. Pusztá fogadásból, maffiózók kedvteléséből. A vígjátéki szál sem hiányzik (elég egy-két nevet elárulni: az egyik főfigura Honti „professzor”, anyja: Hanna, rivális szövetségese: Pöcsesinszky „ezredes”). A fonák képvisor torokszorító, különösen a hősnő folyamatos beszédképességének elvesztése. Dadogó, állatias szövegcafatjai szexuális s egyéb áthallásokat is kifejeznek. A Kerékgyártó István *Rükvercével* rokonítható darabban Zalán mindössze annyit vét, hogy egy instrukcióban fölőleszen árulja el: kiből ki lesz. Ennek híján is értenénk: a poétikus Lilla név miért adja át helyét az egyébként dallamos Dzszenifer névnek (azaz épp fordítva).

A *Szása i Szása* címében is sokat bíz a nevekre. Három férfi- és három nőfigurát is Szásának hívnak, szólítanak, becéznek. A franciás bohózáti technika egyik bizonyága, hogy ők hatan összesen öt házaspárt képeznek a számos fordulat következtében. Az alvilág itt a trágyadomb alatt mint kényelmes, szaunás menedék búvik meg, hatalmas műanyag kakas felü-

gyeli a felvilágot kémlelő, a bűzhalmomból ki-kidugott periszkópokat. A szójátékosság, a brutális nyelvezet olykor túlzó. Mai dialógusokban megszoktuk. Annál újszerűbb Zalán befejező csavarja, mely nem a „ha vége jó, minden jó” jegyében vesz búcsút a Szásáktól, a tank-, gépfegyver-, olaj- és egyéb bizniszek haszonélvezőitől.

A Szása-siserahad már színpadra is lépett, tavaly, Szegeden, Merő Béla rendezésében, aki tucatsnál több premier létrehozásakor dolgozott együtt az íróval. Ő a Tibor személynevet javasolta a két nem Szása szereplőnek, Zalán viszont természetesen a Bélát adta a párttitkár és a pap nevéül a keresztségben. Békéscsaba – dramaturgként itt tevékenykedik Zalán Tibor – az *unferlédi*ben is felbukkan, s egy „ottani emberünk”, bizonyos Merő szintén. Bízunk benne, hogy egyrészt a Viharsarok teátruma megszólítva érzi magát, s nem hagyja papírszínháznak a még nem játszott darabot, másrészt a Szása... ősbemutatóját is mielőbb követik újabb premierek.

Az élveboncolás

Pintér Béla színész-rendezővel Koncz Tamás beszélget

Magára ismer még ebben a közegben a magyar közönség – színpadi díszlet vagy máig élő üzenet ez számukra?

Ha színpadi díszlet lenne, nyilván nem néznék meg ennyien. Mindkét előadás száz fölött jár már, a tizennégy éve játszott *Parasztoperából* most volt a háromszázadik. A három évvel ezelőtti *Titkainkban* pedig a táncház-mozgalom is megjelenik. A magyar népi kultúra inspirál, de sohasem használom öncélúan a zenét, a táncot, a tájszólást – ezek a drámai hatást szolgálják, ezért is hatnak a nézőkre, előképzettségtől függetlenül. A különböző nyelvi rétegek, adott esetben a tájszólás használata az egyik leghatékonyabb módja egy karakter jellemzésének – megszólal a figura és máris jelent valamit, hatást vált ki.

A táncház-mozgalmat a 70-es években megtúrta, ma támogatja a hatalom. Mit gondol arról, hogy – legalábbis a népiesség szempontjából – egymásra találtak a központilag támogatott művészetfelfogással?

A népi kultúra értékéből semmit sem von le, hogy ki hogyan használja. A mi előadásainkat a felhasználás módja hitelesíti.

Közéleti szereplők is magukra ismerhetnek előadásaikban, például a *Titkaink* című színmű egyik ifjúsági lapban dolgozó szerzőjére. Emlékeztető ez, vagy inkább kikacsintás, amivel játékba hozza a valóságot?

A népi kultúra ihletet ad, de használata nem lehet öncélú. A lényeg az ember, a zsigeri hatás, a színpadon zajló élveboncolás – mondja Pintér Béla, aki társulatával havi tizennyolc teltházast tart, és ha tehetné, meg sem állna ennyinél. *Parasztopera* című darabja CD-formában jelenik meg a Könyvhéten – erről kérdeztük a színész-rendezőt, de szóba került készülő műve, a hatalom és a független színház viszonya is. Szinte minden művét fémjelzik a népies motívumok, a *Kórház-Bakonytól* kezdve a *Parasztoperáig*.

A *Titkainkban*, mivel olyan korról van szó, melyet én is megéltem, helyenként dokumentarista pontosságú részletekkel idézem meg a miliőt, bár maga a történet fikatív, így meg sem történhetett volna. A pontos idézés is a hatás része.

Azt nyilatkozta, hálás lehet a hatalomnak, amiért témát ad, hiszen a politikai töltet vonzza az amúgy nem színházlátogató közönséget. Hálás önnek a hatalom is? Kapott akár elismerő, akár fenyegető visszajelzéseket?

A kérdés meglehetősen álnaivnak tűnik. A támogatásunk, mint ahogy nagyjából mindenkinek a független szférában, folyamatosan csökken. Nem kaptam Kossuth-díjat mostanában, de egyelőre nincs konkrét fenyegetés sem.

A *Sütemények királynőjében* is saját életének epizódjait, talán legfájdalmasabb emlékeit dolgozza fel. Gyó-

gyulni próbál, vagy inkább ihletet nyer a visszatéréssel?

Nem én vagyok az egyetlen művész, aki saját élményekből dolgozik. Nem vagyok pszichológus, nem tudom, mitől, hogyan gyógyulnak a lelki sebek, de a színház akkor működik, ha erős az alkotóban a közlésvágy és pontosan tud fogalmazni. Amit átéltem, annak megtalálom a megfelelő színpadi formáját, de a két legsikeresebbnek számító előadásom például, bár saját élmények, tapasztalatok szövik át, mégsem önéletrajzi ihletésű.

Általános érvényűnek érzi az otthonról hozott, színpadra vitt tapasztalatokat?

Erre feleljen a nézőszám: nem lehet jegyet kapni az előadásainkra, tizennyolc darabunk van repertoáron, melynek mintegy a fele túl van már a századikon, és csak az idő-, pénz- és helyhiány

érdekel

FOTÓ: MARTON SZILVI

akadályoz meg minket abban, hogy kétszer ennyit játszunk.

Mik azok a magyar családokra, családi dinamikára jellemző tulajdonságok, amik nélkül egy Pintér-mű létre sem jöhetne?

Nincs recept. De ha lenne, se árulnám el.

A Szutyokban egy falusi házaspár életét veri szét két, örökbe fogadott lány, a konfliktusból pedig mellék-hajtásként sarjad a cigány- és zsidóellenesség is. Az idegentől való félelem öröklött vagy tanult tulajdonsága a magyar társadalomnak?

Az idegengyűlölet egyáltalán nem magyar specialitás. Nem véletlenül turnéztunk sikeresen a Szutyokkal egész

Európában, Svájcban és Finnországban éppúgy magukénak érezték a történetet, mint itthon – a darab sokakat zavarba ejtett, bármilyen országban járunk is. Az idegentől való félelmet a megértés és a jó tapasztalatok tudják feloldani. De úgy gondolom, a színház segíthet ebben is, hiszen ez egyfajta önismereti gyakorlat, élményszerű találkozás saját gyarlóságainkkal.

A Pintér-darabok jellegzetes motívumrendszerrel, tematikával dolgoznak. Nem tart attól, hogy egy idő után ezek kényelmes klisévé válik az ön és közönsége számára?

Ha az öniméltésre gondol, van bennem félelem, mint ahogy minden felelős művészen. Tudom, hogy a tizennyolc év alatt kialakult egy hozzám köthető stílus, nyelvezet – komoly elvárásokkal ülnek be a nézők az előadásaimra. A személyiségem is kialakult, egy-két jelentős érzelmi csúcs-mélypontra túl vagyok már, de nem érzem, hogy kiégtem volna. Igyekszem nyitott maradni, keresem az újabb és újabb inspirációt. Hiszek a történetmesélés erejében, a zsigeri hatásban, a humorban, a tragikumban. A forma önmagában nem érdekel, az ember, az élveboncolás igen.

A Könyvhétre jelenik meg a Parasztopera lemezzváltozata, amit a 300. bemutató alkalmából készítettek. Elégedett a CD-verzióval, így is megőrzi a darab erejét?

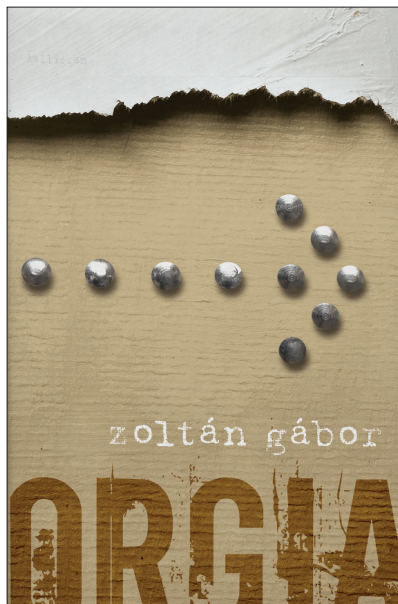
A stúdiófelvételt nem lehet előadás-

sal összehasonlítani, hiányzik a nézői reakció, az élő előadás varázsa, de ezt el kell fogadnunk. A darabot továbbra is játszunk, remélhetőleg még húsz évig – ha valaki arra vágyik, megnézheti, aki pedig otthon szeretné hallgatni a felvételt, megveszi a CD-t és a hozzá tartozó szöveg mellékletet. Évek óta terveztük a kiadást, és nagyon boldogok vagyunk, hogy most létrejött. Külön köszönet ezért korábbi munkatársunknak, Hidvégi Annának és a Saxum Kiadónak.

Min dolgozik jelenleg, mit tudhatunk róla? Mikor és hol láthatjuk az újabb Pintér-előadást?

A következő előadást a társulattal fogom létrehozni. Munkacíme: *Szívszakadtig*. Családi drámáról van szó, kiindulópontja az egyik családtag súlyos szívbetege, majd a látszólagos megoldást hozó, már-már csodaszámba menő szívátültetés. Úgy is fogalmazhatnánk, arra keressük a választ, vajon hol is lakik a lélek. Vagyis, a lélek útját követjük a halál közelségétől, az új élet boldogságán át az elkerülhetetlen végkifejletig. Nem szeretnék többet elárulni, színházam hatásának ereje többek között abban is rejlik, hogy új történetet kapnak a nézők, melyet addig sehol sem olvashattak, láthattak azelőtt.

Zoltán Gábor
Orgia
Kalligram Kiadó, 2016, 320 oldal, 3490 Ft

Folytatódik a folytathatatlan

Bán Magda könyvajánlója

A címben idézett mondat Zoltán Gábor regényének utolsó mondata. A dokumentumok alapján megírt regény, ahogy a szerző az utószóban elmondja, hosszú, ötéves kutatás után, a Fővárosi Levéltár több ezer oldalas anyagából gyűjtött adatok, valamint történészek segítségével megismert szakirodalom nyomán alakult drámái, megrendítő történeté.

A Nyilaskeresztes Szervezet ténykedéséről mindeddig nem készült összefoglaló mű, a nyilvántartások is hiányosak, saját tevékenységük áldozatainak sem nevét, sem számukat nem jegyezték le, ez az ő prédájuk, jutalmuk volt.

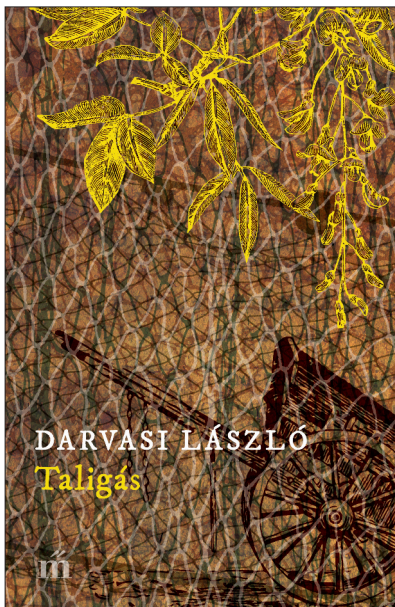
A könyvben a hungarista mozgalom XII. kerületi nyilaskeresztes szervezetének mindennapjaiba csöppenünk be 1944. késő őszen. A regény főszereplője Renner, egykori vasgyáros, keresztény ember, ámde felesége és szeretője zsidó származású. Őket nemigen vesztjük szem elől, de emberek tucatjaival, nőkkal, férfiakkal, zsidókkal és nem zsidókkal találkozhatunk abban a fél évben, amíg közelről figyelhetjük ténykedésüket. A figyelem szó ezúttal szó szerinti értendő, mert az író-narrátor hűvösen és tárgyilagosan figyeli a szervezet életét a Városmajor utca 37-ben, onnan a Dunáig és

vissza, a bejelentések alapján szervezett razziákat és az azt követő tortúrának nevezett, minimum húsz perces kínzásokat, erőszakot, amely a ruhák és értékek elkobzásával indul. És folytatódik, naponta akár többször is, a harc a haza ellenségeivel, a kereszténységért. Kun páter, valódi kiugrott pap az egyik vezetője, szellemi irányítója ennek a kerületi szervezetnek. Ha keresztény katonaszökevényt találnak, megverik, majd visszakényszerítik a frontra ágyúteléknak. Kun páter és a többi nyilas valódi nevén szerepel, csak az áldozatok nevét változtatja meg a szerző. Több ezrek, talán tízezrek lelik halálukat a kerületi nyilas szervezetek tombolásában, közülük sokan a Dunában végzik, mégpedig úgy, hogy szak-szerűen sorba állítják, összeközzözik őket soronként, így az sem szabadulhat, akit nem ér lövés, őt lehúzzák a többiek. A legritkább esetben – a legszerencsésebbeket – a gettóba viszik. A fővárosban a XII. kerületi nyilaskeresztes szervezet a legeredményesebb, ám amikor az oroszok előtörnek, átköltöznek a VI. kerületi Andrassy út 47-be, és csak ámulnak a testvérek, mennyi zsíros zsákmányra találnak, mert a VI. kerületiek lopták a napot.

A szerző nem rest utána nézni, kik ezek

az emberek. Kisemberek, pék, szabó, postás, még zenész is van közöttük, akik a szervezetbe kerülésben látják az előrelépést, a karrier útját. Alulról feltörekvő fiatalok, mint Renner öccse, aki katonaszökevény, de nagy kedvet érez a hatalom gyakorlásához, ütni, verni a célpontokat, lelkiismeret furdalás nélkül vesz részt a mulatságban. Mert dolgoznak ezek a testvérek, de a tortúra a nap fénypontja, a kínzás rafinált formáinak kitalálása. A végsőkig megalázní az előttük álló, fekvő embereket, összetörni a csontjaikat, hallgatni a jajgatásukat. Diadalmasan, büszkén bizonyítani, hogy ők a különbe, hiszen ezek nem is emberek, csak lapuló ellenségek, akiknek eltüntetésével Magyarország erősebb és gazdagabb lesz. A gazdagodást saját magukkal kezdik. Kinézik a zsidótlanított szép lakásokat és beköltöznek. Renner, mint sofőr, akinek kisteherautóját is lefoglalják, ezen költözteti a főtestvéreket. A sofőrködés, a nem belekeveredés a választott taktikája, hogy a hozzá tartozó két nőt megmentse, de saját erkölcsi meggyőződését se adja fel. Hogy ez mennyire sikerül, a regényből megtudjuk. És azt is, hogy a történet hogyan folytatódik.

Mert be nem fejeződik.

Darvasi László
Taligás
Magvető Kiadó, 2016, 336 oldal, 3490 Ft

1728. július 23-án zajlott le Szegeden Magyarország történetében a legnagyobb boszorkánypert követően a megvádoltaknak máglyán elégetése. Tizenkét boszorkányt kötöztek négyesével össze, három máglya égett, a különb-különb tortúrák után (vízpróba, mérlegpróba, aki könnyűnek találtatott hosszú tűkkel szurkálták) következett a legnagyobb látványosság, a közösség ellenségeit máglyára vetették. Ez a mai Boszorkánysziget nevet viselő részén történt.

A történészek feljegyzései részletesen beszámolnak, hogyan alakult ki lassacskán a koncepció: egy bába köré építettek vádat, aki a kínzások hatására embereket nevezett meg, akikkel kapcsolatban állt, főként javasasszonyokat, füves asszonyokat; végül egész katonai hierarchiát konstruáltak, parancsnokuknak pedig a 82 éves Rózsa Dánielt találták meg, aki juhászbojtból városi főbírává küzdötte fel magát egykoron.

Ez röviden Darvasi László új regényének történelmi háttere, de ami az író érdeklő, az nem maga a tény, hanem a végkifejlet előtt, mögött zajló folyamat megmutatása, a politikai

A boszorkányégetés esztétikája

Bán Magda könyvajánlója

szempontok és azok megvalósítása – nagyjából fél év alatt.

A címadó Taligás, a regény narrátora és cselekvő részese taligájával megbízatásokat teljesít, ritka, nehezen elérhető könyveket szerez be, a könyveket el is olvassa, fejből idézi az azokból megtanult verseket, Shakespeare-darabok részleteit. Gyakran meséli, szavalja kedvenc idézeteit kérésre vagy magának, vagy fegyverként, ha megtámadják. Mert támadják, bolondnak nézik, mert van egy különös betegsége, amit akkor talán nyavalyatörésnek neveznek. Ezt Taligás előre megérzi, de megállítani nem tudja, olyan ez számára, mint egy nagy verés. Rója az utakat, kocsmákban éjszakázik, Bécstől Szegedig kereskedik. Leggyakrabban használt szava: félek – a mű refrénje.

A történet másik szereplője egy bécsi úr, Wolzbein tanácsos, aki a halva született korcsokat gyűjti a Gnómok termében. Köztük van kicsi tégelyben Barbara, az almaarcú lány, akit Taligás mindenhova magával visz. Ez a kiindulópont, innen kezdődik az ármány, Róth püspöki titkár személyében, aki kiszemel ebből a

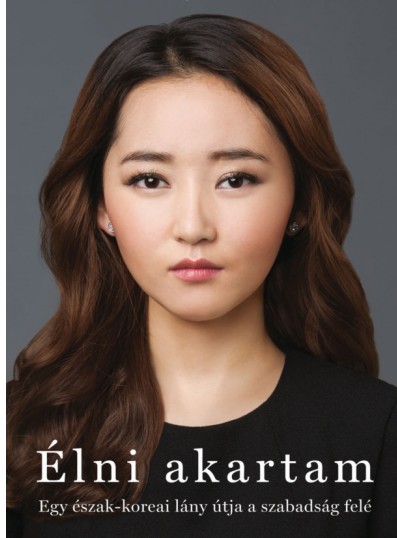
teremből egy Grinzingenből származó szép arcú néma fiút, Bécsben pedig megpillant egy táncoló gyönyörű lányt, Johannát.

A politikai feladat, hogy az éhező és szűkölködő Szeged népét le kell csendesíteni, felelőst állítani az elszenvedett károkért. Róth püspöki titkár ambíciózus tervet eszel ki. Nem csűrhe-égetést, hanem egy elegáns, mondhatni költői máglyát. A fiatal férfi, Julius és Johanna máglyára lépésének felemelő látványát. Finom, esztétikus megoldást szeretne, bár, brutális, hétköznapi, szennykes kivégzések helyett.

Hogy az értelmiséget Darvasi könyvében az ágról szakadt Taligás jelképezi, nem véletlen. Taligás magát is bolondnak tartja, mert a szellem nem sokra megy a hatalmi intrikákkal. Segítőkészségét nem veszik komolyan, nem fontolják meg, öntudatosan mennek sokan bukásuk elé, mert nem hiszik, hogy a szörnyűség velük is megtörténhet.

Darvasi regénye lírai és drasztikus, trágár és gyengéd egyszerre. De nem vidám. Miért is lenne az, innen a 21. századból nézve?

PAK JANMI

Pak Janmi
Élni akartam
Akadémiai Kiadó, 2016, 308 oldal, 4200 Ft

Egy észak-koreai a szabadság felé

Fejes Imre könyvajánlója

Pak Janmi az észak-koreai Hjeszanban született 1993-ban. Ma már Dél-Korea fővárosában, Szöulban él. Hosszú, drámai és kalandos úton jutott el idáig. Tizenhárom éves volt, amikor az éhezés és édesapja bebörtönzése miatt elviselhetetlenné vált a család élete. Ekkor az anyja és ő úgy döntöttek, vállalják a rettenetes kockázatot és a jeges Jalu folyón átszöknek Kínába. Nem tudták, hogy egyenesen a kínai emberkereskedők karjaiba futnak, akik lesben állva várják a világ talán legkiszolgáltatottabb embereit – az Észak-Koreából menekülőket. Két évig éltek ebben a pokolban, talán még annál is rosszabb helyzetben, mint ami elől menekültek. Majd újra kockára tették az életüket, és a Góbi sivatagon át egy fagyos éjszakán átmenekültek Mongóliába, ahonnan aztán az útjuk már Dél-Koreába vezetett.

Az *Élni akartam* című kötet amellel, hogy az emberi élni akarás és életszeretet egyszerre olvasmányos és drámai emlékműve, egyedülálló bepillantást enged a mai észak-koreai és kínai élet mindennapjaiba, az ott élők érzelem- és gondolatvilágába.

Menekülni! Menekülni! Menekülni! Évekig ez a sors jutott Pak Janminak és édesanyjának. Egyik csapdából a másikba estek, de most már egy szebb világban élnek. Az észak-koreai Hjeszanból Kínán, majd Mongólián keresztül a dél-koreai Szöulba vezetett az útjuk.

A könyv kétségkívül legérdekesebb részei azok, amik Észak-Koreában és a Kínában történeteket mesélik el. A két ország ugyan szomszédos egymással, de ég és föld a különbség a két ország között. Főként egy Észak-koreai lánynak. A döbbenetes,

alapos részletességgel leírt hétköznapok megriasztják az olvasót. Minden képzeletet felülmúló állapotok uralkodnak. Sőt még annál is sokkal rosszabb. Elvértve van csak áram, vízért órákat kell sorban állni, se ruha, se étel. Nemhogy gépkocsija nem lehet senkinek, állatot sem tarthatnak az emberek. A kétezres évekről beszélünk! Kim Ir Szen halála után a fia, az örökös, aki évtizedek óta ki volt jelölve apja utódjául, Kim Dzsongil tovább fokozta a diktatórikus vezetést. A '90-es évek politikai, pénzügyi- és mezőgazdasági katasztrófái egyre növelik a távolságot a felsőbb osztályokba és az alsóbb rétegekbe tartozó emberek között, ahol egyébként is drasztikus különbségek vannak.

Mindez kiderül az Akadémiai Kiadó frissen megjelent kötetéből, az *Élni akartam* című könyvből.

lány útja

Bepillantást nyerünk két, ma is működő diktatúrába, Észak-Koreába és Kínába (kicsit Mongóliába is).

El sem tudjuk képzelni az életüket: menekül az anya a lányával, majd ahogy átértek a kínai határon, azonnal emberkereskedők rabolták el, kínozták meg, majd busás haszonnal továbbadták őket, másoknak.

Itt Európában ritka az ilyen könyv, hiszen bepillantást nyerünk olyan országok életébe, mindennapjaiba és aljasságaiba, amelyekről vajmi keveset hallani. Ez a könyv rámutat arra, hogy évezredes ázsiai kultúra idevagy oda, mindenhol vannak gonosztevők, csak másképp használják ki az embert. Ez a könyv a „mesés” Ázsia egy másik arcát mutatja be, ez a könyv drámai erővel tár fel egy embertelen világot. Azonban tengernyi kín és alig elviselhető szörnyűség mellett is megvan bennünk a közös: minden körülmény között tudunk érezni, elfogadni az elfogadhatatlant, kitartani, reménykedni. És túlélni. Akárhova születtünk is, nagy kincs az ÉLET, csak nem mindegy, mások hogyan bánnak a miénkkel.

A könyv fordulatos, mint egy krimi, emberkereskedők

fogságából kikerülni, sőt később az emberkereskedőknek dolgozni, persze a legnagyobb megaláztatás, de mindenki pénzből él, és mindenki szeretne túlélni. Igen, ez nem más, mint a túlélés könyve.

A könyv felbecsülhetetlen értéke az Észak-Koreában törtétek bemutatása, hiszen a koreai háború lezárása után (amiben 3 millió ember vesztette életét), mindkét ország „teknőspáncélba” bújtt. Észak-Korea ott is maradt és jóformán ma sem tudjuk, mi történik az országban. Dél-Korea mára gazdasági világhatalommá nőtte ki magát, 2014-es adatok alapján a világ 12. legnagyobb gazdaságával rendelkezik. A könyvből az is kiderül, hogy míg Dél-Korea (a koreai háború után a 38. szélességi foknál választották szét az addig egységes országot két részre) az USA-tól kapott támogatást, addig Észak-Koreát Szovjetunió és Kína támogatta. A '90-es évekre Észak-Korea támogatása jelentősen visszaesett, mivel Szovjetunió széthullott, Kína pedig saját gazdasága fejlesztéseire koncentrált. A '90-es évek éhínsége Észak-Koreában. több, mint 1 millió ember halálát okozta.

Az Észak-Koreában működő hagyományos kasztrendszer, a „szangbun”, tovább nehezíti az ott élő emberek életét. A rendszer magas és alacsony kasztba sorolja a lakosságot, és ha valakit, akár koholt vádakkal is de bebörtönöznek, az egész család, alsóbb kasztba kerül, bármennyire tisztességesen élt addig.

A korrupció és a feketepiac virágzik Észak-Koreában. Pak Janmi apja Kínába járt cigarettáért, amit aztán szálanként, busás haszonnal továbbadott. Később más árut is csempészett Kínából, mígnem lebukott. Bebörtönözték, majd a börtönben összeszedett betegségekkel együtt hazaküldték. Meghalni. Hogy az se az állam gondja legyen. Közben anyja és lánya sikeresen átszökött Kínába, majd Mongóliába, végül Dél-Koreába. Mai napig ott élnek.

szenvetés. Azt gondolom, senki sem irigyli ezt a lányt. Önként vállalt misszójával ma is azon tevékenykedik, hogy a világ élhetőbb legyen. A Pak Janmi élete az élni akarás, a bátorság, az emberi helytállás nagyszerű példája.

13 évesen, kis törekeny lányként belevágni az ismeretlenbe, emberkereskedők, martalócok közé kerülni, majd onnan megszökve migránsként élni egy átmeneti országban és egy átmeneti táborban, majd onnan irány a szabad világ (persze ez az út sem volt könnyebb, mint az előzőek). De sikerült. Pak Janmi mára már ismert dél-koreai szerző, előadásokat tart a világ különböző pontjain, hogy elmondja a vele történeteket, mely alkalmakkor mindannyiszor kihangsúlyozza, még mindig milliónyian élnek emberek, akiknek hetente csak egy tál rizs jut,

Négy ország, négy drámai fordulat, megannyi

Az Oxford University Press ajánlata:

Bambi and The Prince of The Forest Classic Tales 2Nd Ed – 950 Ft
Shoemaker and The Elves Classic Tales 2Nd Ed – 950 Ft
Don Quixote Classic Tales 2Nd Ed – 855 Ft

Classic Tales sorozat a kiadó díjnyertes sorozata. Nyelvi készségek fejlesztése mellett az önálló olvasás élményét nyújtja már a legkisebbeknek. 5 szinten kapható. A jól ismert meséket nagy körültekintéssel dolgozták fel, hogy a megfelelő szinten könnyed és élvezhető olvasmányok legyenek. A gondosan megrajzolt képek segítik a szövegértést. A legújabban megjelenő könyvek hanganyaga a kiadó honlapjáról tölthető le. A munkafüzet további játékos feladatokat és a történet színjátására alkalmas feldolgozását tartalmazza.

All About Space (Read and Discover 6) – 1060 Ft
Your Five Senses (Read and Discover 3) – 1060 Ft
Fruit (Oxford Read and Discover 1) – 1060 Ft

A Read and Discover ismeretterjesztő sorozat 6 nehézségi szinten általános iskolás korosztálynak. Kevesebb szöveggel, de nagyon szép képekkel csábít az olvasásra. Nyelvtanulás, tudatos környezetvédelem kisiskolás kortól az Oxford könnyített olvasmányokkal. Nem kell hangsúlyozni, ma mennyire fontos a környezetvédelem, a Föld energiáinak megbecsülése, és ésszerű felhasználása, a fenntartható fejlődés filozófiája. A mai gyerekek már beleszületnek a szelektív hulladékgyűjtésbe, a megújuló energiák használata már nem távoli jövő, hanem a jelen számukra. Mégis, nem lehet eléggé felkészíteni őket, hogy ügyesebben és okosabban éljenek, és gazdálkodjanak, mint az előttük lévő generáció. A könyvek CD-s változatban is kaphatók, további gyakorláshoz munkafüzet nyújt segítséget.

From The Earth To The Moon (Dominoes 1) – 1275 Ft
Conan The Barbarian: The Jewels of Gwahlur (Dominoes 2) – 1275 Ft
Octopussy & The Living Daylights (Dominoes 2) Book+Mp3 – 1810 Ft

A Dominoes sorozat a gazdagon illusztrált, színtezett olvasmányok tinédzsereknek. A sorozat 4 szinten elérhető. A történetek sok illusztrációt tartalmaznak, minden fejezet után egy kétoldalas gyakorló feladatsor található. Az új szavakhoz, a tudásszintnek megfelelő, angol nyelvű szömagyarázat készült. A történetek végén ötoldalas további feldolgozásra biztató project jellegű feladatok szerepelnek. A szövegértés és a helyes kiejtés elsajátításához CD-s vagy online letölthető változat is megjelent.

The Boy-King Tutankhamun - Obw Library – 1050 Ft
Robinson Crusoe - Obw Library 2 3E* – Daniel Defoe – 1050 Ft
The Secret Garden - Obw Library 3 3E* – Frances Hodgson Burnett – 1050 Ft
Eat Pray Love - Obw Library 4 3E – Elizabeth Gilbert – 1275 Ft
The Great Gatsby - Obw Library 5 3E* – F. Scott Fitzgerald – 1275 Ft

Az Oxford Bookworms Library sorozat kötetei között klasszikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő témák is megtalálhatók 7 nehézségi szinten: a könnyített változatoktól az eredeti regényekig. Szerteágazó témájukból adódóan minden olvasni vágyó megtalálhatja az érdeklődési körének megfelelő olvasmányt. A szövegértést elősegíti a könyv végén található szójegyzék, feladatsor, valamint a CD-s változat. A legtöbb kiadványhoz a letölthető hanganyag is elkészült.

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel: 254-0273
Fax: 257-7472
e-mail: books@librotrade.hu
www.librotrade.hu

A könyvek megvásárolhatók:
OXFORD Bookshop Könyvesbolt
1052 Budapest, Gerlóczy utca. 7.
Tel: 318-8633
e-mail: info@oupbooks.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel: 349-3656
Fax: 288-0769
e-mail: famulus@chello.hu
www.famuluskonyv.hu

Irodalmi ajánlatunk

The One-in-a-Million Boy – Monica Wood – 4995 Ft

Egy a millió történetből mindenki számára, aki szeret nevetni, sírni és töprengeni azon, milyen rendkívüli is tud lenni az Élet. Ona Viktus litván származású hölgy, élete nagy részét az Egyesült Államokban töltötte. Szokványos életet él titkos vágyakkal. 104 éves és 133 napos - ugyanis számolja a napokat - amikor találkozik egy 11 éves fiúval. A világrekordok iránt rajongó kiskamasz azt érezteti vele, hogy ő is lehet különleges. Aztán a fiú két hétig is elmarad, helyette az apja jelenik meg. Akivel Ona összebarátkozik és együtt indulnak egy hihetetlen útra, aminek az a célja, hogy beteljesítse a fiú álmát.

My Grandmother Sends Her Regards and Apologies – Fredrik Backman – 2400 Ft

Elza majdnem nyolcéves. Nagymamája hetvennel több, és némileg örült. Hogy mennyire, azt ki-ki másként éli meg. Olykor Elsa is örültnek tartja őt, pedig neki nagymama az egyetlen barátja. Az iskolában ugyanis inkább csak kötekedőket tud szerezni az, aki mások szerint nem tud alkalmazkodni a többiekhez, és amúgy is túl érett a korához képest. Nagymamával azonban bármelyik este elutazhat Félálomországba, ahol Elza mássága ünnepeit éri, és ahol lovagként bátorságot gyűjthet. Erre hamarosan minden eddigénél nagyobb szüksége lesz. Nagymama ugyanis meghal, és leveleket hagy hátra, amelyekben bocsánatot kér azoktól, akiket életében megbántott. Ezeket a váratlan helyeken felbukkanó üzeneteket Elzának kell eljuttatnia a címzettekhez.

The Versions of Us – Laura Barnett – 2490 Ft

Mi lett volna ha ígent mondtál volna? Éva és Jim tizenkilenc éves diákok, Cambridge-ben élnek. 1958-ban keresztezi életútjuk egymást. Jim sétál amikor egy nő közeledik kerékpárral és hirtelen a férfi elé kanyarodik, mivel egy kutyát kerül ki. Ami ezután történik az meghatározza egész jövőjüket. Három különböző változatban követhetjük tovább életüket. Elgondolkodtató, mi történik, ha egy apró véletlen teljesen megváltoztatja hátralevő életed?

Hitman Anders and The Meaning of It All – Jonas Jonasson – 3740 Ft

Gyilkos-Anders, egy recepciós és egy ateista lelkesítő elkövető találkozása egy motelnek álcázott kuplerájban a keresztény egyháztörténelemnek és a svéd kriminalisztika menetének teljesen új irányt szab. A regényben „nem szokványos” pénzkereseti lehetőségek után kutat első (és második) pillantásra jelentéktelennek tűnő fiatal portás, egy nagy dumás istentagadó lelkesítő és egy reménytelenül fafejű verőember. Először céges szintre emelik a verési-pénzbehajtási szolgáltatást, utána bibliai alapokon nyugvó, borban tocsogó egyházat alapítanak. Ismét itt az év legviccesebb könyve!

Golden Lion – Wilbur Smith – 2910 Ft

A Courtney-sorozat rajongóinak nagy öröme megjelent a 14. kötet. 1964-ben adták ki meg az elsőt, amely az 1660-as években játszódik, most mindössze néhány hónappal vagyunk később, mint mikor a „Ragadozó madarak” véget ért. Megtudjuk, hogy Hal Courtney édesapjának régi ellensége, Egerészölyv, mégsem pusztult el, csak a tengeri csatában borzalmasan megnyomorodott, és bosszút esküdött Hal ellen. Hal mikor az etiópok oldalán lépett be a háborúba Egerészölyvön kívül, még sok más ellenséget is szerzett. Ez a csapat szövetségre lép, és minden erejükkel az Aranyág hajóján utazó Hal és gyermekét váró szerelme, Judith elrablását tervezik. A hosszú és kalandos út végén végül kié lesz az atyai örökség, és ki győzi le a másikat, eléri-e a szerelmes pár végre valóban Anglia partjait?

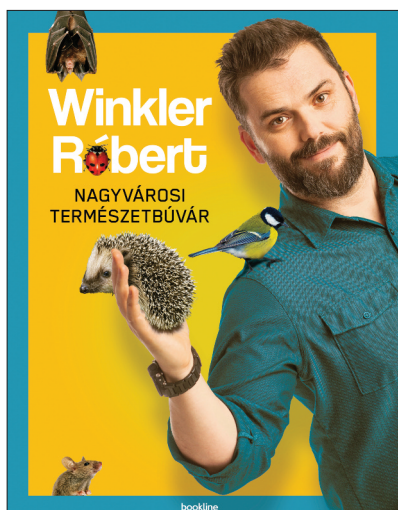
A kötetek megvásárolhatók:

Librotrade Kft.

1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 254-0273 • Fax. 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu
Honlap: www.librotrade.hu

Famulus Könyvesbolt

1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel.: 349-3656 • Fax. 288-0769
E-mail: famulus@chello.hu
Honlap: www.famuluskonyv.hu

Winkler Róbert
Nagyvárosi természetbúvár
Bookline Könyvek, 2016, 288 oldal, 5999 Ft

Köztünk élnek, de olyan profin alkalmazkodtak, hogy észre sem vesszük őket. Máskor a megszokásban rejlik erejük: az sem feltűnő, ha tömegével lepik el a várost. Jó nekik a kidobott maradék, csirkecsont, kenyérhéj, a spájzban szétszóródott rizsszemek – városba szakadt, napról napra tengődő vidéki rokonok, sajnálnánk is őket, de azért iszonyodunk, ha a szürkületben nyúlánk árny oson előttünk a parkolóban, ha a közeli erdőből nyüszítő sírást sodor a szél.

A városi ember vaksága, hogy a saját környezetében élő faunát sem veszi észre – pedig van annyira változatos, mint a Natgeón rogyásig nézett dzsungelvilág, törvényei ugyanolyan kíméletlenek, mint a vadoné. A *Nagyvárosi természetbúvár*, Winkler Róbert ismeretterjesztő kötete azonban felnyitja a szemeket: a gazdagon illusztrált kötet harminchárom, városi környezetben is vígan megélő állatfajt mutat be, hogy ne tanácstalanul nézzük a kádban talált, ezüstösen csillogó idegent (ezüstös ősovar, a dinoszauruszok kortársa) és hogy tudjuk, fekete vagy fáraóhangya masírozik-e tömött sorokban a cukortartó felé.

Az egyéb hobbijai mellett elszánt terraristaként ismert Winkler humor-

Vadlesen a panelban

Koncz Tamás könyvajánlója

ral ír a legkevésbé szerethetőnek tűnő háztáji parazitákról is, mint az ágyipoloska vagy a villanyfényre rémült konyhai szlalomozásba kezdő csótány. Saját élményekkel színesíti az állati portrékat – kikerüli a klasszikus állathatározó zsebkönyvek és lexikonok csapdáját, az álmosítóan papírízű definíciókat – de nem tagadja meg elődeit sem, sokszor utal a nagy öreg Alfred Brehmre, *Az állatok világának szerzőjére*.

A Nagyvárosi természetbúvárból megtudhatjuk, miért nem ajánlott hazavinni egy réten talált sündiszót, hogyan lehet cirkuszi mutatványra készíteni a bolhákat. Lehull a cukiság fátyla a házimacsokról, ami eddig az ismert fajok 14 százalékát irtotta ki vadászatai közben, miközben a csúnya és rémületes denevérről kiderül, hogy a nyáresték védelmezője, hiszen óránként 600 szúnyogot is elropogtat. Miközben fokozatosan érthetővé válik, hogy mi és miért csipog, ugrál, zörög a házunk körül vagy éppen a házunkban, szembesülünk a városi faunát sem kímélő mélységes emberi hülyeséggel: az agyam is ökolbe szorul, amikor arról olvasok, hogy elvakult galambászok tenyészállományuk védelmében mérgeznek

sólymokat, hogy hogyan szorul ki Magyarországról a hasznos és szép fecske, mivel egyre kevesebb épületen tűrik meg fészket. Winkler Róbert ugyanakkor nem ölti fel a fanatikus állatvédő szerepét sem – hasznos tanácsokat ad rovarinvázió esetére, vagy egy lakásba tévedt denevér kitessekeléséhez. Egy helyen pedig férfiasan bevallja, hogy rúgott már fel megvadult macskát – igaz, csak apró természetű kutyája védelmében.

Ha van hibája a *Nagyvárosi természetbúvárnak*, az, hogy kevés! Winkler szinte magyarázkodik előszavában, amiért nekivágott a kötet harmadik, bővített kiadásának – tíz év alatt változik a hazai állatállomány, szaporodik az aranyakál és a többi –, ehhez képest nehezen érthető, miért nem válogatott be több fajt a könyvbe. Fájóan hiányzik a városi ragadozó madarak sora, a sólyom, vércse, karvaly és a panellakások erkélyén is fészket verő fülesbagoly. Budai polgár lett mára a vaddisznó, egyre többször tűnik fel a Duna-parton a marconaképű hód, mégsem kerültek be az aranycsapatba.

Talán majd a negyedik-ötödik extrán bővített kiadásba winkleri gyűjteménybe ők is beleférnek.

OLVASS VELÜNK!

Új sorozatunkban négy fokozatban könnyű olvasmányokat kínálunk: az olvasással még csak most ismerkedő gyerekeknek szóló könyvektől egészen a már szívesen olvasó gyerekek szintjéig.

1. OSZTÁLYOSOKNAK

1. szint
1290 Ft
135 × 200 mm
38 oldal
6 éves kortól

2. OSZTÁLYOSOKNAK

2. szint
1290 Ft
135 × 200 mm
46 oldal
7 éves kortól

3. OSZTÁLYOSOKNAK

3. szint
1290 Ft
135 × 200 mm
68 oldal
8 éves kortól

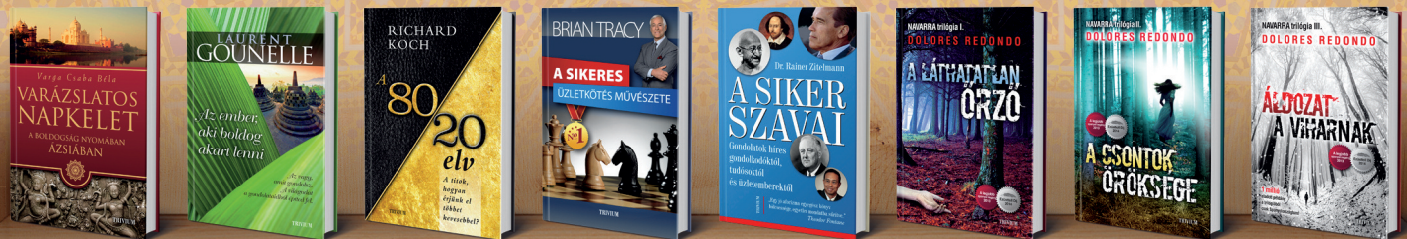
4. OSZTÁLYOSOKNAK

4. szint
1290 Ft
135 × 200 mm
68 oldal,
9 éves kortól

Napraforgó

1047 Budapest, Baross u. 91–95. • Telefon: (06-1) 272 1313 • Fax: (06-1) 272 1312 • E-mail: napraforgo@napraforgokiado.hu • www.napraforgokiado.hu

A 25 ÉVES TRIVIUM KIADÓ ÚJDONSÁGAI

Richard Koch: A 80/20 elv Hogyan érzünk el többet, kevesebbrel?

1 millió eladott példány
A közgazdász író nevéhez fűződik a 80/20 szabály, a korábbi Pareto-elv újraértelmezése. Felismerte az elv kettős, egymást kiegészítő természetét a hatékonyság fokozása és az életminőség javulása között. Ez által segít mindazoknak, akik többet szeretnének kihozni az életükből és növelni akarják tevékenységük hatékonyságát.

Dolores Redondo: Áldozat a viharban – Navarra trilógia III.

Legjobb spanyol krimi, 1 millió eladott példány csak Spanyolországban, ahol I. A láthatatlan őrző 29, II. A csontok öröksége 12, a III. kötet 7 kiadásban jelent meg. A 3.részben a Pireneusok mondavilága, egy szekta több évtizedes tevékenysége és alantas pszichológiai játékmák teszik még érdekfeszítőbbé Amaia Salazar nyomozását és családjának történetét. A halálesetek a Baztán folyó völgyének településeihez kötődnek. A felderítésben az FBI mellett az Opus Dei is hadba száll. A könyvek alapján már forgatják a filmet.

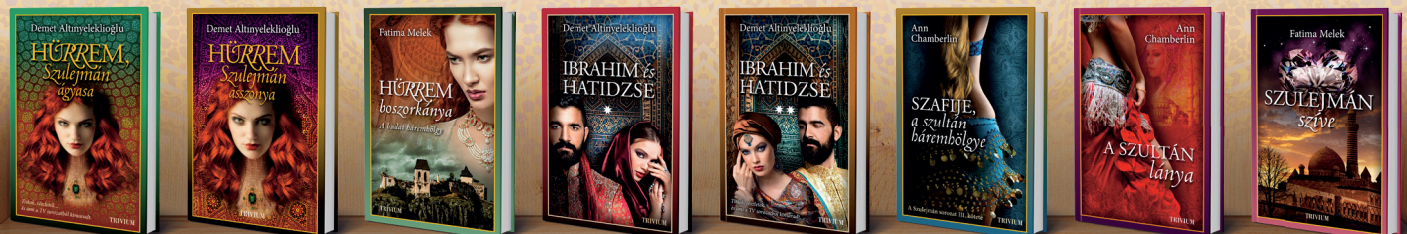
Laurent Gounelle: Az ember, aki boldog akart lenni

Bali, napsütés, pálmafák, tenger – maga a boldogság, de hőstünk nem az. Felkeresi a sziget bölcs gyógyítóját, kinek segítségével olyan kérdések kerülnek előtérbe, melyek rábresztik élete értelmére. Rádöbben: mik azok az okok, melyek megakadályozzák, hogy boldog legyen. Ráébred, hogy a gondolatoknak teremtő erejük van, és amiben hiszünk, az valósággá válhat.

Fatima Melek: Szulejmán szíve

Szulejmán sorozat 8. kötet – Folytatódik a Hürrem boszorkánya

A törökök győztek Szigetvárnál, ám Szulejmán Magyarországon meghalt és akarata szerint szívet itt temették el. Utódja, fia Szelim türbét állít neki Isztambulban. A három két legbefolyásosabb asszonya, Mihrimah és Nurbanu, az ágyas megdöbbenve értesülnek, hogy két síremlék is épült. Ki akarják deríteni a titkot. Közben könyörtelen cselszövők érkeznek, hogy megszerezzék Szulejmán szívet és örökségét, amit csak szerelme és barátai oldalán egy elszánt magyar nő tud megőrizni.

Keresse Kiadónkat az Ünnepi Könyvhéten a Vörösmarty tér 70-es pavilonjánál.
A kiadó könyvei kedvezménnyel megvásárolhatók: www.triviumkiado.hu vagy a kiadóban 1-248-1263

Az Atlantic Press Kiadó

könyvheti újdonságai

109-es pavilon

DEDIKÁLÁSOK

34 portré a leghíresebb zsidó
származású magyarokról

Június 10, péntek, 16 h

DÉZSI DESIRÉE

Hagyjátok repülni az íbiszeket

Június 11, szombat, 15 h

NEMERE ISTVÁN

Engem nem lehet elhagyni

16 h

KULCSÁR ISTVÁN

Kartársak és kortársak

17 h

BOKOR PÁL

Az olaj regénye

18 h

IVÁN KATALIN

Életmesék világhírű zsidó honfitársainkról

Június 12, vasárnap, 14 h

LÉNÁRT ESZTER, LÉNÁRT VERONIKA

Cserepek

15 h

FERENCZIK ADRIENNE

Hepi börszdej

16 h

BENKŐ LÁSZLÓ

Drezdai emberünk

Minimum 20%
kedvezmény

Áté papnői a
hűtlenséget halállal büntetik

